

КУЛЬТУРА

WWW.KIMPRESS.BY

ШТОТЫДНЁВАЯ ГРАМАДСКА-АСВЕТНІЦКАЯ ГАЗЕТА

Праваслаўным хрысціянам Беларусі

Дарагія суайчыннікі!
Сардэчна віншую вас
з Ражджавым
Хрыстовым.
На працягу тысячагоддзяў
не згасе сіла гэтай
вялікай урачыстасці, якая
напаўняе сэнсам жыццё
людзей, з'яўляецца
невыварпальнай
крыніцай
чалавекалюбства
і міласэрнасці.
Ражджаство прыносіць
мільёнам веруючых
радасць і надзею на
перамогу сапраўднай
духоўнасці і гуманізму,
ачышчае думкі і пачуцці,
заклікае да высакародных
учынкаў, спагады
і цярылівасці.
Мы любім і чакаем
Ражджаство як самае
вялікае свята, якое
нагадае аб непарыўнай
сувязі пакаленняў, велічы
мацярынскай любові,
неабходнасці клапаціцца
аб сваіх блізкіх. У гэтыя
зімовыя дні з агнямі
прыгожых ёлак і перагукам
званоў у сем'ях
усталёўваецца атмосфера
згоды і ўзаемаразумення,
што сагравае сэрцы ўвесь
наступны год. А цудоўная
традыцыя дапамогі тым,
хто трапіў у складаную
жыццёвую сітуацыю,
набывае новы змест і
заахвочвае рабіць дабро.
Жадаю вам моцнага
здараўя, поспеху і
дабрабыту. Няхай
Ражджаство падорыць
добры настрой і цеплыню
сяброўства. Няхай
дастатак і ўзаемапавага
паселяцца ў кожным доме.
Светлага Ражджаства,
шаноўныя сябры!

Прэзідэнт
Рэспублікі Беларусь
Аляксандр ЛУКАШЭНКА

7 студзеня 2010 года

Ад “...Евангелля” да “Зямлі беларускай”

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр
Лукашэнка ўзнагародзіў
прэміямі Прэзідэнта Рэспублікі
Беларусь “За духоўнае
адраджэнне” і спецыяльнымі
прэміямі Прэзідэнта Рэспублікі
Беларусь дзеячам культуры
і мастацтва тых стваральнікаў
і носьбітаў духоўных
і матэрыяльных
каштоўнасцей, чые дасягненні
сталі набыткам краіны.

С. 2 — 6, 19

Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь 5 студзеня 2010 г. № 5 г. Мінск

Аб прысуджэнні прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За духоўнае адраджэнне” 2009 года

Разгледзеўшы прадстаўленні Міністэрства культуры і савета фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва, узгодненыя з кіраўніцтвам Беларускай Праваслаўнай Царквы,

п а с т а н а ў л я ю:

1. За актыўную дзейнасць у гуманітарнай галіне, якая садзейнічае захаванню і пмнажэнню нацыянальнага культурнага здабытку, выхаванню ў моладзі любові да Айчыны, умацаванню духоўных каштоўнасцей і мастацка-маральных традыцый, ідэй чалавечнасці, дабрачыннасці і міласэрнасці, прысудзіць прэмію Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За духоўнае адраджэнне” 2009 года:

архіепіскапу Гомельскаму і Жлобінскаму Арыстарху (Станкевічу Андрэю Еўдакімавічу), кіраўніку мясцовага рэлігійнага аб’яднання “Гомельская епархія Беларускай Праваслаўнай Царквы”, — за значны асабісты ўклад у

адраджэнне і захаванне духоўнай, гістарычнай і культурнай спадчыны беларускага народа;

аўтарскаму калектыву Агенцтва тэлевізійных навін Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі ў складзе Кароткіна Максіма Мікалаевіча, аглядальніка палітычнага аддзела палітычных аглядальнікаў, Рыбакова Сяргея Паўлавіча, загадчыка аддзела спецыяльных праектаў, Шпілеўскай Вольгі Аляксандраўны, загадчыка аддзела карэспандэнцкай сеткі, — за стварэнне дакументальнага серыяла “Зямля беларуская”;

калектыву дзяржаўнай установы “Бальніца палітыўнага дагляду “Хоспіс” — за падвіжніцкую дзейнасць па аказанні фізічнай і псіхалагічнай дапамогі цяжкаворым пацыентам;

калектыву структурнага падраздзялення Беларускай Праваслаўнай Царквы “Выдавецтва Беларускага Экзархату” — за выпуск факсімільнага выдання унікальнага помніка беларускай культу-

ры — Слупскага Евангелля — і духоўна-асветніцкую дзейнасць;

Кацуру Уладзіміру Дзмітрыевічу, трэнеру-выкладчыку па лёгкай атлетыцы ўстановаў “Гомельская дзіцяча-юнацкая спартыўная школа прафсаюзаў “Лідэр”, — за значныя дасягненні ў сацыяльнай рэабілітацыі інвалідаў, падрыхтоўку з іх ліку рэкардсменаў свету, пераможцаў і прызёраў XXI Летніх Дэльфійскіх гульняў, чэмпіянатаў Еўропы.

2. Міністэрству культуры ажыццявіць выплату прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За духоўнае адраджэнне” са сродкаў фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва.

3. Вызваліць сумы прэміі, атрыманых у адпаведнасці з дадзеным Указам, ад абкладання падаходным падаткам з фізічных асоб.

4. Дадзены Указ уступае ў сілу з дня яго падпісання.

Прэзідэнт
Рэспублікі Беларусь
А.ЛУКАШЭНКА

Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь 5 студзеня 2010 г. № 6 г. Мінск

Аб прысуджэнні прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва 2009 года

Разгледзеўшы прадстаўленні Міністэрства культуры і савета фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва,

п а с т а н а ў л я ю:

1. За выдатныя дасягненні ў галіне выяўленчага, дэкаратыўна-прыкладнага, музычнага мастацтва, народнай і аматарскай мастацкай творчасці, музейнай і бібліятэчнай справы, навучання і выхавання творчай моладзі, якія атрымалі грамадскае прызнанне, прысудзіць спецыяльную прэмію Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва 2009 года:

Бархаткову Ігару Антонавічу, мастаку, члену грамадскага аб’яднання “Беларускі саюз мастакоў”, — за захаванне і творчае развіццё лепшых традыцый беларускага рэалістычнага жывапісу, серыю пейзажаў “Ціхая мая Радзіма”;

творчаму калектыву ў складзе Кеды Аляксандра Аляксандравіча, артыста-вакаліста — вядучага майстра сцэны дзяржаўнай тэатральна-відэаўстаноў “Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета Рэспублікі Беларусь”, заслужанага артыста Рэспублікі Беларусь, Чарнухі Вячаслава Іванавіча, дырыжора гэтай установы, Тамашэвіч-Каржанеўскай Ганны Барысаўны, прафесара кафедры канцэртмайстарскага майстэрства ўстаноў адукацыі “Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі”, — за вялікі асабісты ўклад у адраджэнне старадаўняй беларус-

кай музыкі, пастаноўку оперы Я.Д. Голанда “Чужое багацце нікому не служыць”;

ансамблю “Лірыца” дзяржаўнай установы “Гомельская абласная філармонія” — за значныя дасягненні ў галіне музычнага мастацтва, прапаганду народнай інструментальнай музыкі, актыўную канцэртную і гастрольную дзейнасць;

Калтыгіну Валерыю Аркадзевічу, выкладчыку дзіцячай мастацкай школы імя У.А. Дамарада г. Бабруйска, — за захаванне і развіццё традыцый народнага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, арганізацыю міжнародных пленэраў і актыўную выставачную дзейнасць;

калектыву Цэнтра культуры і народнай творчасці в. Вулька-1 Лунінецкага раёна Брэсцкай вобласці — за збор, адраджэнне і захаванне рэгіянальнага фальклору, далучэнне падрастаючага пакалення да нацыянальнай традыцыйнай культуры;

калектыву дзіцячай школы мастацкіх рамёстваў аддзела культуры Горацкага раённага выканаўчага камітэта Магілёўскай вобласці — за захаванне і развіццё традыцыйных відаў народных рамёстваў, дасягненні ў мастацкай адукацыі дзяцей і падлеткаў, падрыхтоўку лаўрэатаў рэспубліканскіх і міжнародных конкурсаў;

калектыву дзяржаўнай установы “Лідскі гісторыка-мастацкі музей” — за вялікую працу па прапагандзе нацыянальнай гісторыка-культурнай спадчыны, распрацоўку і рэалізацыю музейна-асветніцкай праграмы “Старадаўніх муроў адраджэнне”;

калектыву музея народнай творчасці “Бездзежскі фартушок” Драгічынскага раёна Брэсцкай вобласці — за стварэнне унікальнай калекцыі аўтэнтчных узораў народнай творчасці, значны ўклад у захаванне і папулярнацыю мясцовых рамёстваў, абрадаў і дыялектаў;

калектыву цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы г. Полацка — за стварэнне рэгіянальнай сістэмы выкарыстання інфармацыйных тэхналогій у бібліятэчным абслугоўванні насельніцтва, рэалізацыю шэрагу асветніцкіх і краязнаўчых праграм, актыўную дабрачынную працу з інвалідамі і дзецьмі, якія засталіся без апекі бацькоў;

Сеўрукову Мікалаю Іванавічу, загадчыку кафедры баяна і акардэона ўстаноў адукацыі “Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі”, прафесару, заслужанаму артысту Рэспублікі Беларусь, — за выдатныя дасягненні ў галіне выхавання творчай моладзі, падрыхтоўку лаўрэатаў міжнародных конкурсаў.

2. Міністэрству культуры ажыццявіць выплату спецыяльных прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва 2009 года са сродкаў фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва.

3. Вызваліць сумы прэміі, атрыманых у адпаведнасці з дадзеным Указам, ад абкладання падаходным падаткам з фізічных асоб.

4. Дадзены Указ уступае ў сілу з дня яго падпісання.

Прэзідэнт
Рэспублікі Беларусь
А.ЛУКАШЭНКА

Віншаванні

Шаноўныя дзеячы культуры і мастацтва, сябры!

Са шчырым пачуццём павагі віншую вас з надыходам Новага 2010 года і каляднымі святамі!

Наша таленавітая Беларусь увайшла ў год, які, дзякуючы стабільнай падтрымцы дзяржавы, раскрывае перад нацыянальнай культурай новыя перспектывы. Шмат яркіх падзей чакае нас у 2010-м. Кожны з сучаснікаў укладзе плён сваёй дзейнасці ў святкаванне 65-годдзя Вялікай Перамогі, пад знакам якой пройдзе і Год культуры Беларусі ў Расіі. Па традыцыі, мы запросім шаноўных гасцей на высокія форумы культуры і мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”, “Лістапад”, іншыя міжнародныя фестывалі і конкурсы, што добра вядомыя ў свеце.

Шлях маладых талентаў у 2010 годзе будзе пралягаць праз прыступкі спаборніцтва ў конкурсе “Зорка ўзышла над Беларуссью”.

Няма будучыні без павагі да мінулага. Сведкі яго, у тым ліку і сівыя муры помнікаў дойлідства, чакаюць нашай пільнай увагі, каб нагадаць нашчадкам пра слаўную гісторыю Бацькаўшчыны. У 2010-м адбудзецца акцыя па зборы сродкаў на рэстаўрацыю аднаго з нашых знакамітых замкаў — Навагрудскага, у якой запрашаем прыняць удзел кожнага са стваральнікаў і носьбітаў айчынай культуры, асветніцтва і духоўнасці. Імі напоўнілі ў свой час Зямлю Беларускаю Кірыла Тураўскі і Сімяон Полацкі, Мікола Гусоўскі і Францыск Скарына, Іван Хруцкі і Францішак Багушэвіч, Генадзь Цітовіч і Уладзімір Караткевіч, юбілейныя даты з дня нараджэння якіх мы будзем адзначаць у новым годзе. Іхнія імёны, разам з імем Івана Мележа, стагоддзямі пракладвалі гасцінец роднага слова, і яно магутна прагучыць на XVII Дні беларускага пісьменства ў Хойніках.

У 2010-м мы будзем віншаваць з юбілеямі знакамітых калектывы — Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы і Нацыянальны акадэмічны народны аркестр імя І.Жыновіча. Летась ва ўсёй прыгажосці паўстаў абноўлены будынак Вялікага тэатра, а сёлета адзначым 80-годдзе з часу стварэння Беларускай студыі оперы і балета, узгадаем папярэднікаў сённяшняга слаўнага калектыву.

Дарагія калегі і сябры! Дзякую вам за самаадданую шчырую працу на карысць роднай культуры і зычу моцнага здароўя, шчасця, дабрабыту, заўсёднага натхнення і новых вяршынь!

Міністр культуры
Рэспублікі Беларусь
Павел ЛАТУШКА

Паважаныя работнікі культуры, дзеячы мастацтва і ўсе чытачы газеты “Культура”!

Ад імя дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь — членаў Пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры, навучы і навукова-тэхнічным прагрэсе шчыра віншую вас з Калядамі і Новым 2010 годам!

Прыемна адзначыць, менавіта дзякуючы вашай працы традыцыі святкавання гэтых светлых і радасных святаў на беларускай зямлі маюць свой нацыянальны каларыт, прымнажаюцца і захоўваюцца. Дазвольце напярэдадні такіх цудоўных дзён у чарговы раз сказаць вам, дарагія работнікі культурнай нівы, словы падзякі за вашу самаадданасць любімай справе, за прыгажосць і духоўнасць, якімі вы рупліва напаўняеце сучаснае жыццё беларусаў, дапамагаючы нам годна ісці шляхам самаідэнтыфікацыі.

Ад усёй душы жадаем вам моцнага здароўя, асабістага шчасця і дабрабыту. Няхай 2010 год будзе шчодрым на творчае натхненне, прынясе новыя поспехі і дасягненні на карысць беларускага народа.

Старшыня Камісіі
Уладзімір
ЗДАНОВІЧ

Дарагія сябры!

Прыміце ад ЦК Беларускага прафсаюза работнікаў культуры віншаванні з Новым 2010 годам і светлым святам Раджаства Хрыстовага!

Няхай наступны год будзе годам поспехаў і дасягненняў, часам добрых здзяйсненняў, прынясе вам радасць, аптымізм і працвітанне.

Ад усёй душы жадаем, каб ваша жыццё было напоўнена святлом, любоўю і ўвагай блізкіх і дарагіх людзей!

Моцнага здароўя, асабістага шчасця, натхнення і энергіі для дасягнення вызначаных мэт на карысць роднай Беларусі!

Старшыня ЦК М.М. ШАЎЦОЎ

Паважаныя нашы калегі, сябры, чытачы і падпісчыкі!

Жадаем вам у 2010 годзе моцнага здароўя, пастаяннага творчага запалу і натхнення, цікавых і непаўторных праектаў, асабістага шчасця, а таксама

Крэатыўнасці ў справах,

Удачы ў пачынаннях,

Лідэрства

На ўвесь год,

Талентаў вакол,

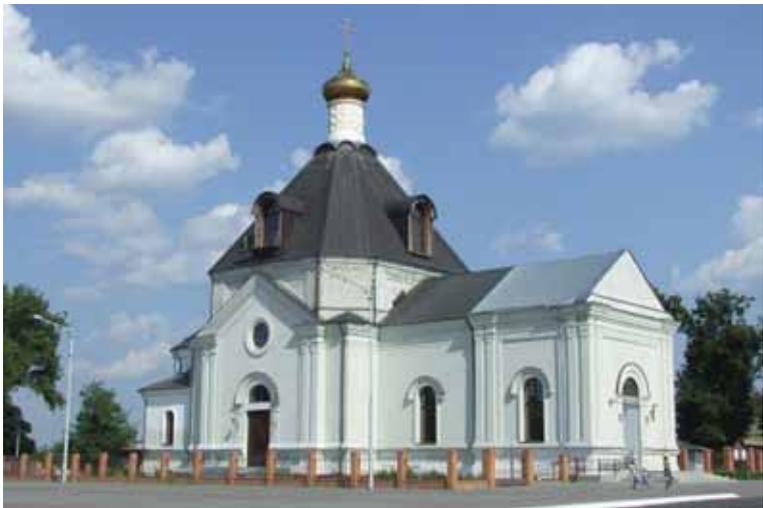
Упартасці ў здзяйсненнях,

Радасці ў астмасферы,

Аптымізму штодня!

З павагай і надзеяй на плённую працу ў далейшым —
рэдакцыя газеты “Культура”

Ключы разумення

“Шляхі Гасподнія нявызна- нья...” Чарговы раз цяжка не пагадзіцца з гэтымі словамі. Служба ў Савецкай арміі, праца кіроўцы аўтобуса ў Мінску, а потым — духоўная семінарыя ў Адэсе, Маскоўская духоўная акадэмія, прыняцце манаскага пострыгу... Сёння архіепіскап Гомельскі і Жлобінскі Арыстарх кіруе мясцовым рэлігійным аб’яднаннем “Гомельская епархія Беларускай Праваслаўнай Царквы”, якое ўзначаліў ад пачатку яго ўтварэння ў 1990 годзе. Яго дзейнасць сёлета адзначана прэміяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За духоўнае адраджэнне”.

За час служэння архіепіскапа Арыстарха быў адроджаны і адрэстаўраваны шэраг храмаў, у тым ліку Гомельскі кафедральны сабор святых апосталаў Пятра і Паўла, Рэчыцкі Успенскі сабор, Свята-Нікольскі храм, найдаўнейшы каменны храм на тэрыторыі Гомеля. Таксама, дзя-

куючы намаганням архіепіскапа, было адноўлена манаскае жыццё ў Гомельскім Свята-Ціхвінскім жаночым манастыры.

Але не менш важна і тое, што ў Гомельскай епархіі пад кіраўніцтвам уладыкі Арыстарха актыўна развіваецца сацыяльная, духоўна-асветніцкая, адукацыйная і інфармацыйная дзейнасць — як на ўзроўні епархіі, так і кожнага з прыходаў. Традыцыйным для епархіі стала правядзенне, сумесна з абласным, гарадскім упраўленнямі і раённымі аддзелаў культуры, фестываляў на Вялікдзень і Ражджаство Хрыстовае. Менавіта па ініцыятыве архіепіскапа Арыстарха ў Гомельскім дзяржаўным універсітэце імя Францыска Скарыны на шэрагу факультэтаў духавенствам епархіі чытаецца курс лекцый “Асновы праваслаўнай культуры”. Рэгулярна з блашавення архіепіскапа ў горадзе над Сожам праводзяцца адукацыйныя чытанні.

Пад кіраўніцтвам уладыкі Арыстарха духавенства епархіі аказвае дапамогу бальніцам, турмам і інтэрнатам, дзе праводзіць разнастайныя дабрачынныя акцыі. У прыватнасці, сумесная асветні-

кая праца з медыкамі накіравана на прадухіленне штучнага перапынення цяжарнасці, на прафілактыку курэння, алкагалізму, нарказалежнасці, венерычных захворванняў і СНІДу. Да таго ж, на падставе Праграмы супрацоўніцтва Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь і Беларускай Праваслаўнай Царквы, была распрацавана і падпісана праграма супрацоўні-

тва паміж Гомельскім дзяржаўным медыцынскім універсітэтам і епархіяй.

Важным дасягненнем у справе папулярызавання духоўных каштоўнасцей у грамадстве стала адкрыццё з блашавення архіепіскапа пры прыходзе ў гонар абраза Божай Маці “Усіх тужлівых Радасць” Духоўна-асветніцкага цэнтра Гомельскай епархіі. Тут адкрыты курсы катэхізатараў, патрыятычны клуб “Віцязь”, ікананіс- ная студыя, гурток царкоўных спеваў.

Цікавы і яшчэ адзін штрих з біяграфіі архіепіскапа Арыстарха: на працягу апошніх 10 гадоў ён веў духоўную праграму “Звярніся да душы сваёй” на мясцовым тэлебачанні, а цяпер на гарадскім радыё па яго блашавенні выходзіць яго перадача “Ключ разумення”.

Кастусь АНТАНОВІЧ
На здымках: Успенскі сабор у Рэчыцы; архіепіскап Гомельскі і Жлобінскі Арыстарх.

тацкія, педагагічныя, у якіх, найперш, гучыць заклік да патрыятызму, любові, беражлівага стаўлення да Радзімы і сваіх блізкіх. На думку Уладзіміра Грозава, сёння праваслаўная духоўная літаратура адказвае на ўсе, нават самыя складаныя, пытанні сучаснасці. “Мы ў супрацоўніцтве з дзяржавай, міністэрствамі культуры, адукацыі нашай краіны вельмі актыўна працуем, крок за крокам займаемся ўзбагачэннем духоўнага аблічча чалавека”, — падкрэслівае Уладзімір Усеваладавіч.

Не забываюцца ў выдавецтве і на нацыянальныя духоўныя каштоўнасці. Калектывам выпушчана факсімільнае выданне духоўнага помніка беларускага народа — рукапіснага Слуцкага Евангелля XVI стагоддзя. А ў бліжэйшых планах выдавецтва — пашырэнне тэматыкі літаратуры, удасканаленне яе паліграфічнай якасці праз выкарыстанне новых тэхналогій ды выхад на новыя рынкі збыту прадукцыі. У прыватнасці, ужо цяпер дзейнічае прадстаўніцтва выдавецтва ў Маскве. Зацікаўлены ў супрацоўніцтве і заходнееўрапейскія кнігавыдаўцы, якія высока ацанілі айчыннае ноў-хаў — цыкл кніг “Российская Империя в цвете. 1909 — 1915”, дзе змешчаны ўнікальныя каляровыя фотаздымкі вучня слава- тага Дзмітрыя Мендзялеева — Сяргея Пракудзіна-Горскага, апрацаваныя спецыяльнай тэхнікай.

К.А.

Па серыі ў дзень, або Галоўнае — як!

Прэмію Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За духоўнае адраджэнне” атрымаў аўтарскі калектыў у складзе загадчыка аддзела спецпраектаў Агенцтва тэлевізійных навін Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі ў складзе загадчыка аддзела спецпраектаў Сяргея Рыбакова, аглядальніка палітычнага аддзела палітычных навін Максіма Кароткіна і загадчыка аддзела карэспандэнцкай сеткі Вольгі Шпілеўскай за дакументальны серыял “Зямля беларуская”. Як здымалі праект, карэспандэнт “К” распытаў рэжысёра Сяргея РЫБАКОВА.

— Сяргей, у мінулым годзе вы і вашы калегі працавалі адразу над некалькімі тэлевізійнымі праектамі. Які з іх запомніўся больш за астатнія?

— Безумоўна, галоўнае, што ўдалося зрабіць за год, — “Зямля беларуская”. Не толькі таму, што гэта самы буйны тэлевізійны дакументальны цыкл АТН за апошні час, над якім працавалі адразу некалькі здымачных груп, але і таму, што “Зямля беларуская” — “стратэгічны”, іміджавы прадукт усёй нашай краіны і Белдзяржтэлерадыёкампаніі ў прыватнасці. Працавалі над ім зладжана, натхнёна. Цяпер вось робім прама-ролікі з удзелам самых вядомых беларускіх акцёраў, у тым ліку, каб годна прадстаўляць Бацькаўшчыну за мяжой. “Зямля беларуская” садзейнічала прамаакцыі па правядзенні Чэмпіянату свету па хакеі, фіналу дзіцячага “Еўрабачання”, якія, як вядома, і абдуцца ў нас. Праект будзе дэманстравана на сусветнай выставе “ЕХРО-2010” у Шанхаі. Вядома, такое не можа не запомніцца!

Таксама трэба адзначыць пяцісерыйную стужку “Планета гольфа”, якую мы стваралі разам з журналістам АТН Дзянісам Кур’янам. Здымалі яе ў розных краінах, на розных кантынентах, што было вельмі цікава. Наогул, год быў вельмі насычаны. Тую ж “Зямлю беларускую” мы здымалі па 20 — 30 серый за месяц!

— Ці не замінае вам хуткі тэмп, у якім звычайна працуюць на тэлебачанні? Лічыцца, што ён робіць дзейнасць рэжысёра-дакументаліста падобнай да працы на канвееры...

— “Зямля беларуская” ў гэтым сэнсе — выключэнне, бо калі яе здымалі, дык канцэнтравалі толькі на гэтым цыкле, астатнія адкладвалі на потым. Праца была добра размеркавана, кожны займаўся сваёй часткай, таму, пэўна, рэжысёры і не стамляліся так, як на іншых перадачах, мелі час на падрыхтоўку да здымак. Адсюль і якасць.

Дарэчы, я вельмі задаволены маладымі рэжысёрамі — нядаўнімі выпускнікамі Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, — якія складалі каманду “Зямлі...”. Яны не патрабавалі нейкіх асаблівых умоў, што звычайна характэрна для больш вопытных супрацоўнікаў тэлебачання, працавалі з вялікім натхненнем і энтузіязмам.

— Пры здымках стужкі “Крывая ніва” вы карысталіся аператарскім кранам, што даволі нетыпова для беларускай дакументалістыкі. Якія інвацыі прысутнічаюць у цыкле?

— У нас быў і кран, і стэдыкам — спецыяльная камера са стабілізатарам для здымак на хуткасці. Але нічога прынцыпова новага мы не выкарыстоўвалі: тыя ж аператарскі кран і стэдыкам ужо колькі гадоў у нашым арсенале. Галоўнае, не чым карыстацца, а — як: можна зняць стужку цалкам з крана без аніякіх падстаў і нічога ў выніку не дабіцца, а можна скарыстацца кранам на трыццаць секунд экраннага часу і зрабіць самыя запамінальныя кадры.

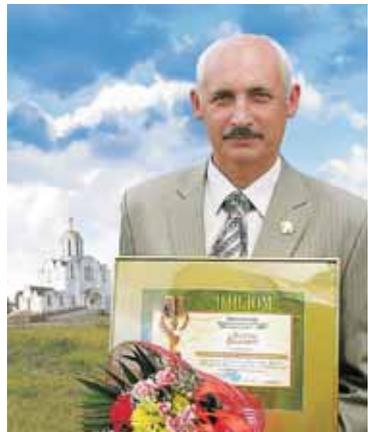
— Чым парадуюце глядача ў 2010-м?

— У нашай краіне — 118 раёнаў. Мы працавалі прыкладна ў палове з іх. Так што, прастора для далейшых выпускаў ёсць. Што да бліжэйшых прэм’ер, то ўжо 9 студзеня стартуе штосуботні праект “Лёгка сказаць”, які будзе весці Вікторыя Сянкевіч, добра вядомая глядачу па выпусках навін. Гэтая перадача — гутаркі з жонкамі вядомых беларусаў. Аб’яцяю: будзе вельмі цікава!

Гутарыў Антон СІДАРЭНКА
На здымках: Сяргей Рыбакоў з удзельнікамі чарговай серыі; на здымачнай пляцоўцы цыкла.

Помнік і ноў-хаў

Уладзімір Грозаў.

Больш за 15 тысяч найменняў літаратуры агульным тыражом 13 мільёнаў тамоў усяго за 11 гадоў дзейнасці — дасягненне для айчыннага выдавецтва, пагадзіцеся, зусім не маленькае. Тым больш, што гэтыя кнігі маюць духоўную і асветніцкую скіраванасць. Не выпадкова калектыў структурнага падраздзялення Беларускай Праваслаўнай Царквы “Выдавецтва Беларускага Экзархату” ўжо 28 разоў адзначаўся ўзнагародамі прэстыжных міжнародных кніжных конкурсаў. Гэтымі ж днямі калектыў стаў лаўрэатам прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За духоўнае адраджэнне”.

Асноўная мэта выдавецтва Беларускага Экзархату, па словах яго дырэктара Уладзіміра Грозава, — падтрымліваць і культываваць духоўны стрыжань грамадства. Менавіта таму апрача стварэння кніг тут займаюцца і камплектацыяй публічных, дзіцячых і царкоўна-прыхадскіх бібліятэк. Рэгулярна перадаюцца навінкі духоўнага кнігадрукавання таксама і ў спецыялізаваныя ўстановы. Дзейнасць вы-

Слуцкае Евангелле і старонка яго факсімільнага выдання.

давецтва скіравана на тое, каб даступна пазнаёміць грамадства з асновамі праваслаўнай культуры, гісторыяй Царквы. Ды і самі выданні арыентаваны на розныя ўзроўні падрыхтаванасці чытача — пачынаючы ад дзетка да знаўцаў рэлігійна-філасофскай літаратуры.

Але духоўна-асветніцкая літаратура ўключае не толькі царкоўныя, богаслужэбныя выданні, але і мас-

“Перакрыжаванне ўсіх дарог”

Калектыў ДУ “Бальніца паліятыйнага дагляду “Хоспіс” складае 48 чалавек. Пад патранатам работнікаў знаходзяцца каля 250 пацыентаў з анкалагічнай паталогіяй. “Гэтую лічбу можаце смела памножыць на тры, бо пад апекай нашага калектыву знаходзяцца родныя хворых, якім патрэбны псіхалагічная дапамога і спагада, — кажа галоўны ўрач установы Вольга МЫЧКО. — Таму наш калектыў малы, ды ўдалы”. Сёлета калектыў супрацоўнікаў “Хоспіса” узнагароджаны прэміяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За духоўнае адраджэнне”.

— Ці можна сказаць, што за мінулы год стаўленне да паліятыйнага дагляду на прыкладзе дзейнасці вашай бальніцы змянілася?

— Паступова назіраецца змяненне людзей з паняццем “паліятыйная дапамога” і ўсведамленне яе значнасці. Адбываецца гэта дзякуючы няўрымслівай дзейнасці людзей неабыхавых, шчырых. Летась мы прыкладалі намаганні, каб палепшыць наша заканадаўства ў галіне аховы здароўя, уно-

сілі прапановы, каб дакладна вызначыць на ўзроўні канкрэтных дакументаў тэрмін “паліятыйная дапамога”. На жаль, пакуль ён не прапісаны ў законе і падпадае пад увагу міністэрстваў працы і сацыяльнай абароны, аховы здароўя.

— Ведаю, што на базе вашай бальніцы працуюць, так бы мовіць, курсы па навучанні студэнтаў паліятыйнай дапамогі...

— Так. На жаль, у нас няма інстытута, навучальнай установы, якая рыхтавала б падобных спецыялістаў. Таму на базе нашай бальніцы, дзякуючы падтрымцы беларускіх і замежных партнёраў, студэнты Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, увогуле ўсе ахвотныя могуць атрымаць

неабходны вопыт. Грамадскія арганізацыі шмат у чым нам дапамагаюць: гэта і тое ж навучанне валанцёраў, персаналу, і правядзенне сумесных канферэнцый, і адрасная дапамога.

Мяркую, што дабрыва ды няспынная праца супрацоўнікаў бальніцы, нашых аднадумцаў і стварылі той эфект, які назіраўся гэтым годам: людзі звяртаюцца да нас. Піар тут ні пры чым. Менавіта водгукі людзей робяць сваю справу: нашы тэлефоны не змаўкаюць.

— А якія вашы планы на гэты год?

— Арганізацыя новай структуры дапамогі. Больш дакладна — стацыянарнай дапамогі дома, каб уся наша дзейнасць была максімальна набліжана да патрэб пацыента. Лічу гэта мэтазгодным: нездарма кажуць, што дома і сцены дапамагаюць. Спадзяюся, знойдзем тых, хто падтрымае нас у такой справе.

Паліятыйны дагляд — не толькі складаны комплекс дапамогі, але і перакрыванне ўсіх дарог, на якім чалавек разумее, што ў кожнага з нас ёсць цела і душа — і абое патрабуюць увагі.

Дар’я АМЯЛЬКОВІЧ
На здымках: у час канферэнцыі спецыялістаў па паліятыйным даглядзе; частка калектыву дзяржаўнай установы “Бальніца паліятыйнага дагляду “Хоспіс”; Вольга Мычко.

— Ужо сам факт атрымання спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва за серыю пейзажаў “Ціхая мая Радзіма” мяне вельмі натхніў. Гэта не толькі высокая ацэнка маёй творчасці, але і маральны стымул для будучыні, — кажа жывапісец Ігар БАРХАТКОЎ. — Я — пейзажыст. Мабыць, ува мне закладзены гены майго бацькі — цудоўнага жывапісца-лірыка Антона Серафімавіча Бархаткова.

ландшафты, і чым даўжэй я там знаходжуся, тым хутчэй хачу вярнуцца ў свае беларускія пенаты. Ведаю, што так адбывалася і ў нашага вялікага Віталія Канстанцінавіча Цвіркі, калі ён ван-

“Як чалавек гэтай зямлі”

Назва маёй серыі пейзажаў на-радзілася з пранізлівых вершаў рускага паэта Мікалая Рубцова:

Тихая моя Родина!

Ивы, реки, соловьи...

Мать моя здесь похоронена

В детские годы мои...

Гэта таксама — і пра мяне, і пра маю зямлю. Па сутнасці, я — чалавек гарадскі, мінчанін. Але ў апошнія гады жыў у вёсцы Харужы на Валожыншчыне: там мая

драваў, напрыклад, па Балгарыі або Румыніі. Для мяне ціхая, гарманічная, чарадзейная прастора маёй прыроды — адзіная ў сваім родзе крыніца натхнення і любові.

Што да планаў на 2010 год, то хачу шчыльна заняцца, акрамя, канешне, пейзажа, фігуратыйнай карцінай. Адчуваю, што гэты час прыспеў. Урэшце, вопыт такі ў мяне ёсць. У мінулым годзе ўжо стварыў некалькі “карцінных”

І.Бархаткоў. “Лета”.

прырода — Храм і Майстэрня. Там я па-сапраўднаму зразумеў, што ёсць вясковае жыццё, што людзі на зямлі нясуць у сабе высакародна-простую, але, разам з тым, глыбока філасофскую таямніцу быцця. І я дакрануўся да гэтай таямніцы — дакрануўся не ў якасці турыста, які час ад часу выязджае на эцюды, а як чалавек, які з’яўляецца арганічнай часткай гэтай зямлі. Я люблю гэтую зямлю, я живу на ёй, натхняюся ёю і адчуваю яе нерв. Таму ўсё гэта і ўваходзіць у мае палотны, спадзяюся, гарманічна і натуральна.

Самае цікавае, што, калі я бываю за мяжой, ніяк не магу адчуць чужыя

палотнаў: “Паветраны змей”, “Сымон-музыка”, кампазіцыю, прысвечаную Я.Драздовічу. Увогуле, хачу напісаць карціны, якія звязаны з вясквым жыццём і жыццём тых мастакоў, што ўнеслі вялікі ўклад у нашу нацыянальную культуру... Мяркую, што гэтая прэмія і ў адносінах да маёй будучай працы — добры стымул для рэалізацыі праектаў і мар...

І яшчэ вось што хачу сказаць. Калі мая Беларусь стала незалежнай, я сэрцам і душой адчуў, што гэта значыць для мастака. Адчуў, што я патрэбны менавіта гэтай краіне, і ніякай іншай...

Занатаваў Барыс КРЭПАК

23 — ёсць! На новы рэкорд?!

Уладзімір КАЦУРА — выкладчык фізічнай культуры і спорту Гомельскай дзіцяча-юначай спартыўнай школы прафсаюзаў “Лідэр”, трэнер па лёгкай атлетыцы. З маладымі спартсменамі ён размаўляе пры дапамозе мовы жэстаў...
Сёлета Уладзімір Дзмітрыевіч — лаўрэат прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За духоўнае адраджэнне”.

тры залатыя і адзін срэбны медаль, што можна лічыць і поспехам трэнера. Калектыў спартыўнай школы, а таксама ўлады горада і вобласці рэкамендавалі выкладчыка да прысваення гана-

ровага звання — “заслужаны трэнер Рэспублікі Беларусь”.

Уладзімір Кацура родам з Рэчыцы, скончыў Гомельскі машынабудаўнічы тэхнікум, а пасля абраў справай свайго жыцця спорт. Атрымаў адукацыю ў БДУ фізічнай культуры і ўжо цягам 17 гадоў працуе ў гэтай галіне. Дзевяць гадоў ён быў інструктарам Нацыянальнай каманды Рэспублікі Беларусь па лёгкай атлетыцы, пачынаючы з 2003-га працуе ў спартыўнай школе. Па словах намесніка дырэктара ДЮСШ прафсаюзаў “Лідэр” Алены Скоблікавай, гэта вельмі добразычлівы, шчыры чалавек і выдатны настаўнік, які заўважае таленты сваіх вучняў ды развівае іх. Цяпер яны разам рыхтуюцца да Чэмпіянату Еўропы ў Германіі, што адбудзецца ў гэтым годзе, і Чэмпіянату свету ў Партугаліі ў 2011-м.

Алена САБАЛЕЎСКАЯ
На здымку: Уладзімір Кацура.

Фота Алега БЕЛАВУСАВА

Восенню мінулага года ў тайваньскім горадзе Тайпеі адбыліся XXI Дэфлімпійскія гульні (у спартыўных прымаляў ўдзел толькі людзі з парушэннем слыху з усяго свету), якія сабралі амаль чатыры тысячы атлетаў. 23 медалі атрымалі беларусы, больш за палову з іх — выхаванцы Уладзіміра Дзмітрыевіча. У прыватнасці, Маргарыта Грацько заваявала

Аб’ява*

Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў аб’яўляе конкурс на замяшчэнне пасада прафесарска-выкладчыцкага складу:

— дацэнт кафедры інтэр’ера і абсталявання, 2 пасады па 0,75 стаўкі;
— выкладчык кафедры графічнага дызайну.

Тэрмін падачы заяў — адзін месяц з дня апублікавання аб’явы. Заявы і дакументы, згодна з Палажэннем аб конкурсе, падаваць на імя рэктара Акадэміі на адрас: 220012, г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 81, адрэс кадры; тэлефон: 292-77-34.

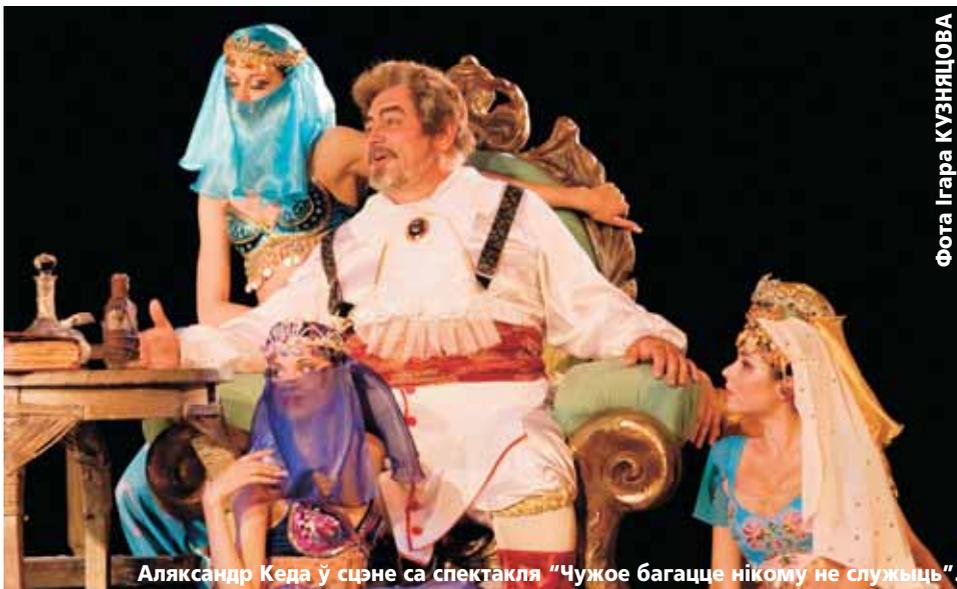
Рэканструкцыя помнікаў дойлідства стала адной з надзвычайных задач сучаснай нацыянальнай культуры. А вось творчы калектыў, што займаўся рэканструкцыяй і пастаноўкай оперы “Чужое багацце нікому не служыць” Яна Давіда Голанда, думаецца, на тхняла выслоўе “Рукапісы не гараць!”. Спектакль напрыканцы мінулага сезона стаў самай першай прэм’ерай у абноўленым будынку Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета, адразу апынуўшыся ў цэнтры грамадскай увагі. Сёння некаторыя члены творчага калектыву, што працавалі над пастаноўкай, — лаўрэаты спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва.

Вячаслаў Воліч.

“...Багацце” з працягам

Рэканструкцыя ажыццяўлялася пад мастацкім кіраўніцтвам прафесара Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі Ганны Каржанеўскай, якая распрацавала сюжэтныя павароты (размоўныя дыялогі оперы не захаваліся), асноўныя мізансцэны, а таксама зрабіла клавір — пералажыла для вакалу і фартэпіяна аркестравую партытуру, стварыла партытуру Уладзімірам Байдавым паводле аўтарскага нотнага тэксту.

Аляксандр Кеда ў сцэне са спектакля “Чужое багацце нікому не служыць”.

Аляксандр Кеда: працавалі так, бы гэта, як кажуць, — “праект стагоддзя”. Дый астатнія, па ўласным прызначэнні, ляцелі на кожную рэпетыцыю, бы на крылах. А Дзіяна Трыфанавіч, якая зусім нядаўна прыехала да нас з Расіі, так вывучыла беларускую мову, быццам усё жыццё толькі на ёй і размаўляла! Менавіта ў гэтым спектаклі атрымала сваю першую оперную партыю Алена Золава, больш вядомая па сольных праграмах Беларускай камернай музыкі розных стагоддзяў. Дый для Міхаіла Пузанова гэта была першая цэнтральная партыя. Такі шырокі ахоп маладых артыстаў прадугледжваўся з самага пачатку: мы наўмысна разлічвалі пастаноўку на моладзь — як на сцэне, так і ў зале. Спектакль далучае людзей розных пакаленняў да Беларускай мовы, да нашай гісторыі. Планаем, што яшчэ больш яго папулярна будзе ўдасканалвацца і “Чужое багацце...”: я, да прыкладу, збіраюся і надалей “нарошчваць” вобраз Чужапанка, уносіць штосьці новае, не парушаючы структуры спектакля. Гэта, мабыць, і ёсць нармальнае “жывое жыццё” тэатральнай пастаноўкі.

Пэўна, невыпадкова дырыжор Вячаслаў Чарнуха ўзяў у свой час творчы псеўданім — Вячаслаў ВОЛІЧ. І хаця зварот да дзясновага прозвішча маці быў выкліканым больш простым вымаўленнем на замежных мовах, такая “падвойнасць” імя шмат у чым сімвалізуе падвойную творчую энергію музыканта.

Вячаслаў Іванавіч выкладае ў Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі і лічыцца адным з самых цяжкіх, метадычна-паслядоўных настаўнікаў, які можа навучыць прафесійным навыкам не тое што студэнта — саму дырыжорскую палачку. Але гэта — толькі “дадатак” да асноўнай дзейнасці ў Нацыянальным акадэмічным Вялі-

кім тэатры оперы і балета Беларусі: тут В.Воліч выступае не проста дырыжорам (ці дырыжорам-пастаноўшчыкам, ці нават музычным кіраўніком), але і ўласна ініцыятарам і непасрэдным арганізатарам шматлікіх адметных праектаў. З яго лёгкай рукі ладзіліся выступленні нашых знаных оперных салістаў ля сцен Мірскага замка і на іншых адкрытых пляцоўках, нарадзіліся такія адметныя праекты, як “Па старонках беларускіх опер”, нашумелы сольнік Аксаны Волкавай, нядаўні канцэрт “Прыступкі творчасці”, што сабраў лаўрэатаў і стыпендыятаў спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі, некалькі навагодніх праграм.

— Гэты год быў для мяне насычаным і плённым як па ідэях, так і па іх увасабленні, — падводзіць вынік В.Воліч. — Працягвалася супрацоўніцтва і з Міжнародным фестывалем імя Шаляпіна, куды мяне запрашаюць ужо некалькі гадоў запар, і з тэатрам “Новая опера” ў Маскве. Але сапраўднай гістарычнай падзеяй стала праца над рэканструяванай операй XVIII стагоддзя “Чужое багацце нікому не служыць”: у партытуры, напісанай Уладзімірам Байдавым паводле меладычных ліній Голанда, хацелася выявіць і

падкрэсліць характэрныя інтанацыі Беларускай музыкі таго часу. Мая свядомая пазіцыя: як мага больш ярка раскрываць асаблівасці нашай нацыянальнай музыкі і кампазітарскай школы. У тым вельмі дапамагаюць стасункі з такімі творцамі, як Сяргей Картэс, Дзмітрый Смольскі, Віктар Капыцько, Вячаслаў Кузняцоў. Дарэчы, фрагменты з цудоўнай оперы Смольскага “Сівая легенда” мы выконваем цяпер у новай аўтарскай аркестраванні. А з “Чужым багаццем...” крочым да стварэння Нацыянальнага летняга опернага фестывалю ў Нясвіжы, дзе будуць і беларускія музычныя спектаклі, і разнастайныя канцэрты.

Галоўным стратэгічным кірункам развіцця нашага Вялікага тэатра лічу больш шырокае ўключэнне нашай музычна-тэатральнай культуры ў еўрапейскую і расійскую прастору. Я рад, што многія мае ідэі знаходзяць падтрымку ў кіраўніцтва і калег. Сярод самых адданных паплечнікаў — рэжысёр Галіна Галкоўская, з якой мы здзейснілі шмат цікавых ідэй. Яшчэ больш праектаў — наперадзе, бо планы папраўдзе грандыёзныя. І “Вялікі навагодні баль у Вялікім тэатры”, што адбудзецца на Старыя Новы год, — толькі пачатак. Ну, а праз год, на наступныя Каляды, марым правесці Міжнародны оперны фестываль з запрашэннем сусветна вядомых зорак.

Надзея БУНЦЭВІЧ

“Ліра-фэст” на ўвесь свет

Ансамбль “Лірыца” Гомельскай абласной філармоніі атрымаў ужо не толькі еўрапейскую, але і папраўдзе сусветную вядомасць, бо яго добра ведаюць нават у Кітаі і Японіі. І хаця складаецца ён усяго з трох музыкантаў, інструментаў у ім нашмат больш: цымбалы, баян, бас-балалайка — і безліч ударных, у тым ліку прыстасаваных самімі выканаўцамі да “ударных” цымбалаў. Выкарыстанне ж прыёмаў інструментальнага тэатра ператварае кожнае выступленне калектыву ў своеасаблівы спектакль, а то і сапраўднае шоу, заснаванае на полістылістыцы (паводле адной з канцэртных праграм — “Ад барока да авангарда”). Папулярныя і айчынная музыка: калектыў падрыхтаваў нават асобную праграму “Напевы зямлі Беларускай”. Дасягненні “Лірыцы” адзначаны спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва.

— У 2009-м, — распавядае кіраўнік ансамбля Трафім Анціпаў, — было асабліва шмат запамінальных паездак, прычым 17 з іх — у далёкае замежжа. Вельмі значным лічу і тое, што мы прайшлі ў другі тур найпрэстыжнага міжнароднага конкурсу, які ладзіць знакаміты расійскі калектыў “Церамквартэт”. Гэты конкурс сабраў больш за паўтысячы ўдзельнікаў, у другі тур прайшлі ўсяго 60 калектываў, і сярод іх — двое беларускіх: наша “Лірыца” і сталічны дуэт “Міля”. У трэці ж тур, які адбудзецца ў 2010-м, пройдзе толькі шасцёрка лепшых, так што будзем рыхтавацца.

Увогуле ж гастролі, удзел у конкурсах, фестывалях, праца ў журы прыносяць нашаму калектыву не толькі вядомасць (а праз яго — і ўсёй краіне), але і новыя веды, дадатковы выканальніцкі і арганізацыйны вопыт. Мы пабывалі ў Японіі, Іспаніі, Партугаліі, двойчы — у Кітаі, Італіі, Францыі, восем разоў ездзілі ў Польшчу. А ўжо колькі наведваліся ў Расію — папраўдзе не злічыць, бо выступаем там літаральна штомесяц. Зусім нядаўна, да прыкладу, у нас быў гастрольны тур, які распачаўся ў Бранску. Пасля мы рушылі ў Петразаводск, Мурманск, Архангельск. А вось канцэрты ў Цюмені і Хабараўску вырашылі перанесці на студзень, каб Новы год усё ж сустрэць дома.

Кожная чарговая паездка, зразумела, цягне за сабой ланцужок наступных. Сёлета, як я ўжо згадаў, мы пабывалі ў Партугаліі. І на 2010-ы адразу былі запланаваны ажно тры паездкі ў гэтую краіну. Так і з іншымі гастрольямі, бо паспяхова выступленні, як правіла, завяршаюцца далейшымі дамовамі. — **Пры такім напружаным графіку вы і на Беларусі не забываецеся. Прычым не толькі даяце канцэрты, але і ладзіце конкурсы, фестывалі...**

— Так, яшчэ ў лістападзе 2008-га мы правялі Першы абласны конкурс маладых выканаўцаў на народных інструментах “Залатая ліра Палесся”. Ён сабраў юных музыкантаў “залатога” дзіцяча-юначага ўзросту — навуэнцаў музычных школ, школ мастацтваў і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў культуры. Вырашылі, што конкурс будзе праводзіцца раз на два гады, таму наступны пройдзе ў 2010-м, прычым з павышэннем свайго статусу — стане Першым Адкрытым кон-

Ансамбль “Лірыца”.

курсам, таму ў ім змогуць удзельнічаць музыканты з іншых рэгіёнаў і краін.

— Дый па няцотных гадах, калі конкурсу няма, вы не расслабляецеся: ладзіце “Ліра-фэст”...

— Гэты музычны праект куды больш шырокі: ён яднае выканаўцаў не толькі на народных інструментах. На гэтае свята мы запрашаем выбітных, неардынарных інструменталістаў, прызнаных майстроў. Іх выступленні дэманструюць тую планку, на якую і павінны арыентавацца ў сваіх творчых пошуках пачаткоўцы і моладзь.

Н.Б.

У 2008 годзе СДК у вёсцы Вулька-1, што ў Лунінецкім раёне, быў перайменаваны ў Цэнтр культуры і народнай творчасці. Установа культуры новага тыпу, чый калектыў атрымаў спецыяльную прэмію Прэзідэнта краіны дзелячым культуры і мастацтва, узнікла тут невыпадкова: вельмі ўжо самабытнае паселішча, а насельнікі яго — майстры на ўсе рукі ды старанныя захавальнікі нацыянальных традыцый. Так што, са зменай шчыльнасці змяніўся ва ўстанове і змест культавасветработы.

Дом, які стаў Цэнтрам

Цэнтр культуры і народнай творчасці, якім кіруе Вольга Мелюх, захоўвае і развівае мясцовыя віды рамяства, збірае народныя песні, даючы ім новае жыццё, вырабляе самабытныя строй.

Галоўны спецыяліст аддзела культуры Лунінецкага райвыканкама Галіна Паўлюкавец распавядае, што дзейнічае пры ўстанове народнае аматарскае аб'яднанне "Жывіца", члены якога адшуква-

юць старадаўнія песні і ад душы іх выконваюць. Ёсць тут майстэрня па ткацтве і вышыўцы, а таксама чатыры рамесніцкія гурткі.

На рахунку калектыву ЦКНТ — шмат карысных спраў: за апошні час запісаны відэафілімы народных святаў і абрадаў, тры альбомы песень, чатыры — прымавак, прыкмет, прыпевак рэгіёна, выраблена 40 камплектаў народна-сцэнічных касцюмаў, "адзенне" сцэны для шасці ўстаноў культуры Лунінецчыны, праведзена 135 мерапрыемстваў, 12 тэатралізаваных святаў і абрадаў, 18 выставак народнай творчасці і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва...

Я.Р.
На здымках: праца ў ЦКНТ і яе вынікі.

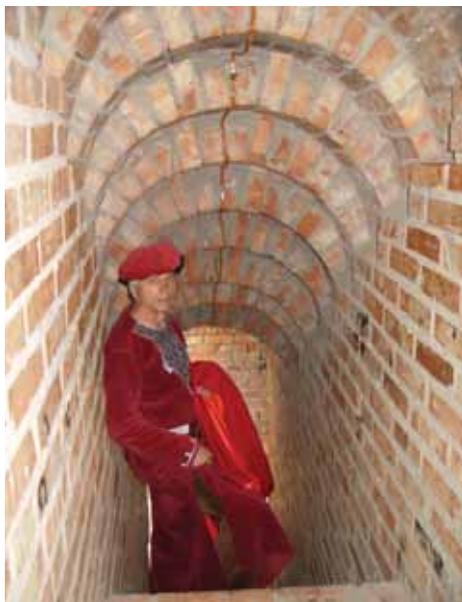
Ля замкавых муроў

У кастрычніку 2008 года Лідскі краязнаўчы музей займеў уласны будынак і пасля аб'яднання з мастацкай галерэяй стаў называцца Лідскім гісторыка-мастацкім музеем. Калектыў установы ў гэтым годзе — лаўрэат спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзелячым культуры і мастацтва.

Вось што распавядае "К" начальнік аддзела культуры Лідскага райвыканкама Уладзімір Самсонаў пра дасягненні музейшчыкаў:

— Шэсць гадоў установа не мела памшкання, таму яе калектыў змушаны быў працаваць на самых розных пляцоўках. І гэта вельмі з'яднала людзей. Музей на сёння — дзейсны творча-дасугавы цэнтр. Яркім доказам таму, што музейшчыкі — яшчэ і культработнікі актыўныя, з'яўляецца доўгатэрміновая музейна-асветная праграма "Старадаўнія муроў адраджэнне". Супрацоўнікі і тэатралізацыю рабілі, і касцюмы рыхтавалі. Словам, малайчыны яны ў нас!

Гэты праект, дадае галоўны захавальнік музейных фондаў Наталля Хацяновіч, які рэалізоўваецца ля муроў Лідскага замка, мае важнае значэнне ў патрыятычным выхаванні, прапагандзе нашай гісторыка-культурнай спадчыны, развіцці рэгіянальнага турызму, прыцягненні не толькі дзіцячай, але і дарослай аўдыторыі музейных наведвальнікаў.

Як вынік — іх колькасць за 2009 год павялічылася, у параўнанні з планам, аж на 209,6 працэнта, удвая больш аказана і платных паслуг. І ўсе яны — сапраўды крэатыўныя і карыстаюцца вялікім попытам у аматараў беларускай мінуўшчыны. Праведзена 26 выставак, 5 з якіх — перасоўныя.

Яўген РАГІН
На здымках: музейшчыкі працуюць у прасторы Лідскага замка.

Дзіцячая школа мастацкіх рамёстваў у Горках, як распавядае "К" начальнік аддзела культуры Горацкага райвыканкама Аляксандр Жыгун, — першая навучальная ўстанова такога тыпу на Беларусі.

У светлыя калядныя дні яе калектыў атрымаў спецыяльную прэмію Кіраўніка дзяржавы дзелячым культуры і мастацтва.

У школе — 9 мастацкіх спецыялізацый, у тым ліку лоза- і саломкапляценне, разьба па дрэве, жывапіс, малюнак... Займаецца тут больш за 340 навучэнцаў, з іх 120 — у пяці сельскіх філі-

Аура керамістаў

— Калі даведаўся, што стаў лаўрэатам спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзелячым культуры і мастацтва, зведаў складаныя пачуцці, — кажа мастак Валерый КАЛТЫГІН. — Хаця не скажу, што гэта было для мяне нечаканасцю. Я проста з поўнай аддачай і адказнасцю заўсёды працаваў у тым кірунку творчасці, які вызначыў для сябе як кераміст з 1994 года. Мне было цікава, пазнавальна, азартна, і, адважваюся думаць, што сёе-тое зрабіў для сваёй краіны.

Проста ў ВНУ

ялах. Навучанне юных рамеснікаў наладжана па аўтарскіх праграмах, якія цяпер з поспехам выкарыстоўваюцца ў адукацыйных установах раёна і вобласці.

Школа, якой кіруе цяпер Людміла Стаўская, існуе з 1995 года. Пасля курса наву-

чання тутэйшых выхаванцы атрымліваюць дыплом аб набыцці пачатковай мастацкай адукацыі. Як сцвярджае Аляксандр Жыгун, большасць выпускнікоў школы паступаюць не ў мастацкія вучылішчы, а проста ў ВНУ.

Пра якасць школьнага навучання красамоўна кажа і той факт, што 33 навучэнцы і 13 выкладчыкаў установы з'яўляюцца пераможцамі 16 міжнародных, рэспубліканскіх і абласных мастацкіх спаборніцтваў, якія ладзіліся ў чатырох краінах свету. А 16 вучняў школы сталі стыпендыятамі спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі.

Я.Р.
На здымках: будучы майстроў рыхтуюць у Горках.

і распрацавалі свой накірунак, свой стыль, характар і спецыфіку беларускіх пленэраў "Арт-Жыжалі". І нашы пленэры па кераміцы грунтоўна вылучаюцца сярод падобных еўрапейскіх аналагаў.

Мая душа радуецца і п'яе, калі заканчваецца чарговы пленэр "Арт-Жыжалі" і адкрываецца падагульняючая выстаўка керамікі пад назвай "Кола агню". І я шчаслівы! Я рады, што нашы пленэры атрымалі грамадскае і духоўнае прызнанне, сталі часткай нацыянальных культуры і мастацтва роднай Беларусі, а не разавымі эпізодамі. Падкрэслію, што за гэтыя гады на пленэры працавалі керамісты з 12 краін: Беларусі, Балгарыі, Англіі, Літвы, Латвіі, Малдовы, Польшчы, Ірландыі, Румыніі, Украіны, Францыі, Расіі. Ужо з восені 2009 года мы пачалі падрыхтоўку да чарговага, восьмага па ліку, пленэру. Канешне, выкладанне керамікі ў мастацкай школе, кіраўніцтва бабруйскай арганізацыяй Беларускага саюза мастакоў пакадаюць для сям'і і творчасці менш часу і сіл, чым хацелася б. А я чалавек апантаны, поўны мар і жаданняў, дастаткова крытычна і патрабавальна ўспрымаю жыццё і сябе.

Не буду крывіць душой, не буду залішне сціплым: атрымаць прэмію мне вельмі прыемна ва ўсіх адносінах. Я рад прызнанню і ўзнагародзе Радзімы, маёй любімай Беларусі, высокай ацэнцы маёй працы. І надалей буду працаваць столькі, колькі хоць у мяне сіл...

Занатаваў Барыс КРЭПАК
На здымках: Валерый Калтыгін, удзельнікі "Арт-Жыжалі-2009"; адна з работ апошняга пленэра.

— Я — прафесіянал у мастацкай кераміцы, у нейкай меры валодаю арганізацыйнымі здольнасцямі. Так, дзякуючы падтрымцы начальніка ўпраўлення культуры Магілёўскага аблвыканкама Анатоля Сінкаўца, з 2003 года я займаюся падрыхтоўкай і правядзеннем у Бабруйску Міжнародных пленэраў па кераміцы. Яны ўжо сталі вядомымі ў свеце, таму што мы займелі не толькі вельмі багаты вопыт і веды ў гэтай галіне, але

Аб'ектыўна кажучы, ад пленэру цяжка чакаць высокіх мастацкіх эшадэраў: занадта складана займацца керамікай у палых умовах пад пячучым сонцам, у спёку або ў халоднае надвор'е. Але аура яднання керамістаў у творчасці, работа вакол печы, абпал днём і ноччу, калектыўнае імкненне ў дасягненні агульнай мэты здзіўляюць дзівосы. Пленэр — свята керамікі, начное шоу, гэта ўрачыстасць мастацтва і трыумф прафесіі.

СТУДЗЕНЬ

пн	4	11	18	25	
аўт	5	12	19	26	
ср	6	13	20	27	
чц	7	14	21	28	
пт	1	8	15	22	29
сб	2	9	16	23	30
ндз	3	10	17	24	31

■ У светлыя дні, калі праваслаўныя хрысціяне адзначаюць Ражджаство Хрыстовае, у Палацы Рэспублікі традыцыйна ўшаноўваюць лепшых людзей краіны — прэміяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За духоўнае адраджэнне” і спецыяльнымі прэміямі Кіраўніка дзяржавы дзяржаўным культурным і мастацтвам.

■ Музычныя зоркі, па традыцыі, запяляць XXII Міжнародны фестываль класічнай музыкі “Студзеньскія музычныя вечары” ў Брэсце.

ЛЮТЫ

пн	1	8	15	22
аўт	2	9	16	23
ср	3	10	17	24
чц	4	11	18	25
пт	5	12	19	26
сб	6	13	20	27
ндз	7	14	21	28

■ З 10 лютага Мінск на пяць дзён стане кніжнай сталіцай выдаўцоў з усяго свету. Усе яны з'едуцца ў Беларусь для ўдзелу ў XVII Мінскай міжнароднай кніжнай выстаўцы-кірмашы. Ганаровым госцем у гэтым годзе стане Францыя.

www.kimpress.by

2010

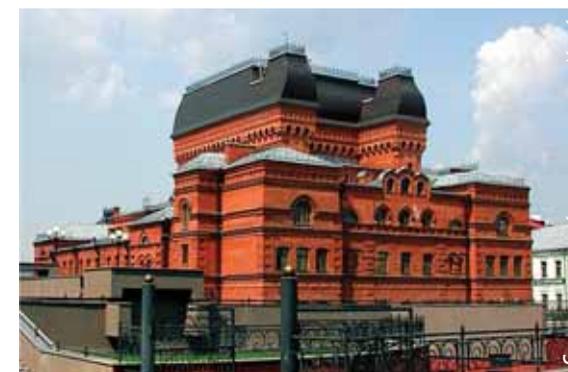
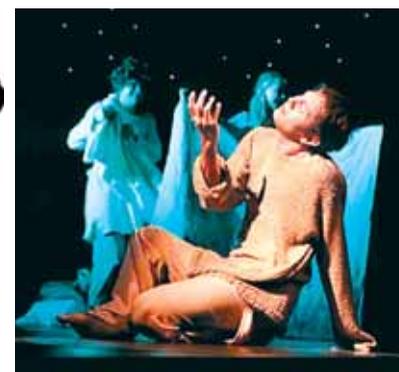
САКАВІК

пн	1	8	15	22	29
аўт	2	9	16	23	30
ср	3	10	17	24	31
чц	4	11	18	25	
пт	5	12	19	26	
сб	6	13	20	27	
ндз	7	14	21	28	

■ 27 сакавіка — Міжнародны дзень тэатра. Як правіла, на гэты ж дзень прыпадае і падвядзенне вынікаў маладзёжнага тэатральнага форуму “М.@rt-кантакт”, які пяты год гасцінна прымае Магілёўскі абласны драматычны тэатр.

■ Сёлета ў шэрагу ўрачыстых дат адзначаем 90-годдзе першага тэатральнага калектыву рэспублікі — Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы.

КРАСАВІК

пн	5	12	19	26	
аўт	6	13	20	27	
ср	7	14	21	28	
чц	1	8	15	22	29
пт	2	9	16	23	30
сб	3	10	17	24	
ндз	4	11	18	25	

10 | Культура №1 — 2/9 — 15 студзеня-2010 года

РЭСПУБЛІКАНСКІ
КОНКУРС
МАЛАДЫХ ТАЛЕНТАЎ

ЗОРКА
ўзышла над
БЕЛАРУССІЮ

- Гэты месяц адметны Міжнародным днём помнікаў і гістарычных мясцін, які адзначаецца 18 красавіка.
- Фінал Рэспубліканскага конкурсу маладых талентаў "Зорка ўзышла над Беларуссю", што збярэ ў Мінску пераможцаў усіх рэгіянальных этапаў, прыпадае таксама на красавік.

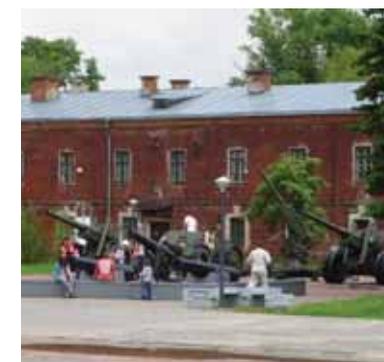
МАЙ

пн	3	10	17	24	31
аўт	4	11	18	25	
ср	5	12	19	26	
чц	6	13	20	27	
пт	7	14	21	28	
сб	1	8	15	22	29
ндз	2	9	16	23	30

■ 9 мая — 65-я гадавіна Вялікай Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. Урачыстымі салютамі прывітаюць ветэранаў і сталічная Плошча Перамогі, і стэла “Мінск — горад-герой”, каля якой праз некалькі гадоў размесціцца новы будынак Беларускага дзяржаўнага музея Вялікай Айчыннай вайны.

■ 18 мая — Міжнародны дзень музеяў. Брэсцкая крэпасць-герой стала аб’ектам увагі кінематаграфістаў Саюзнай дзяржавы. Яны прадставяць там прэм’еру фільма, знятага ў авеяных славай мурах, якія сталі знакамітым на ўвесь свет мемарыяльным комплексам.

ЧЭРВЕНЬ

пн	7	14	21	28	
аўт	1	8	15	22	29
ср	2	9	16	23	30
чц	3	10	17	24	
пт	4	11	18	25	
сб	5	12	19	26	
ндз	6	13	20	27	

■ Фестывальны чэрвень — менавіта такое азначэнне варта дапасаваць да назвы першага летняга месяца. Мяркуйце самі: у чэрвені пройдуць VIII Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур у Гродне, XII Міжнародны фестываль народнай музыкі “Звіняць цымбалы і гармонік” у Паставах, X Міжнародны фестываль дзіцячай творчасці “Залатая пчолка” ў Клімавічах. Чым не маршрут для вандроўкі па Беларусі?

ЛІПЕНЬ

пн	5	12	19	26	
аўт	6	13	20	27	
ср	7	14	21	28	
чц	1	8	15	22	29
пт	2	9	16	23	30
сб	3	10	17	24	31
ндз	4	11	18	25	

■ Галоўнае свята дзяржавы — Дзень Незалежнасці Рэспублікі Беларусь (Дзень Рэспублікі), — якое супадае з Днём вызвалення нашай зямлі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. З ліпеня магутным акордам еднасці па ўсёй краіне прагучыць Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь.

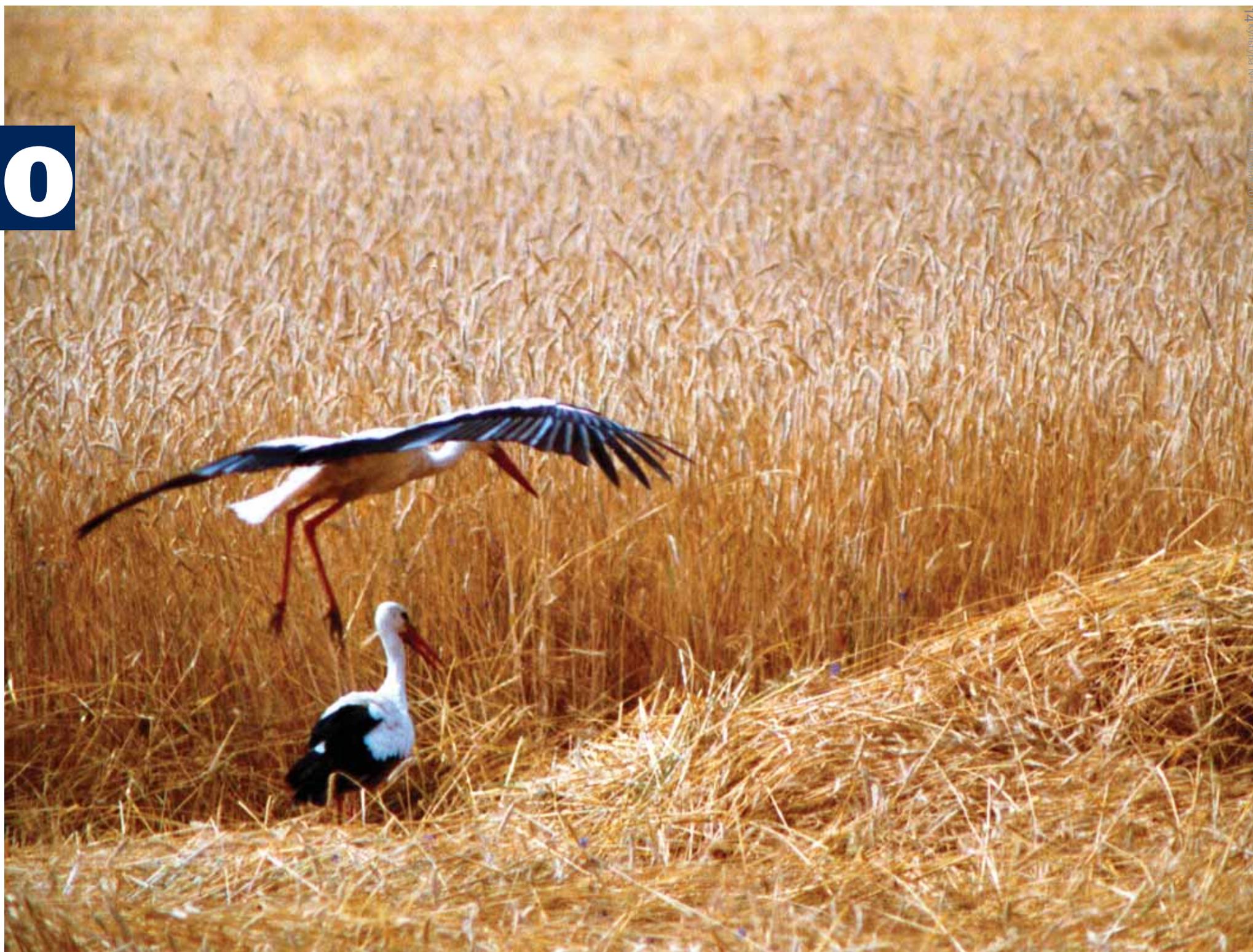
■ А літаральна праз некалькі ліпеніскіх дзён горад над Заходняй Дзвіной сустрэне XIX Міжнародны фестываль мастацтваў "Славянскі базар у Віцебску".

ЖНІВЕНЬ

пн	2	9	16	23	30
аўт	3	10	17	24	31
ср	4	11	18	25	
чц	5	12	19	26	
пт	6	13	20	27	
сб	7	14	21	28	
ндз	1	8	15	22	29

■ Ці можа быць жніво без песні? Яго не ўяўляюць такім тысячы работнікаў культуры рэспублікі, штогод выязджаючы ў гарачыя дні ўборачнай кампаніі на палі ды збожжатокі, каб не проста запоўніць вольную хвіліну ў напружаным графіку земляробаў, але і сваёй брыгадай зжаць спелыя каласы ў сноп. З добрай працай і шчырай песняй ідзе беларускае жніво, вынікі якога ўвосень падвядзе Рэспубліканскае свята-кірмаш працаўнікоў вёскі “Дажынкi”.

ВЕРАСЕНЬ

пн	6	13	20	27	
аўт	7	14	21	28	
ср	1	8	15	22	29
чц	2	9	16	23	30
пт	3	10	17	24	
сб	4	11	18	25	
ндз	5	12	19	26	

- Верасень — час, калі ў культурнай прасторы Беларусі валадарыць Слова. Гэтак будзе і на Дні беларускага пісьменства, які ў першую нядзелю першага восеньскага месяца пройдзе ў Хойніках — на радзіме народнага пісьменніка Беларусі Івана Мележа.
- Бібліятэкі краіны адзначаць сваё прафесійнае свята 15 верасня.
- Брэст прыме, па традыцыі, Міжнародны тэатральны форум "Белая вежа", дзе слова, жэст, ігра з'яднаюцца ў адно цэлае.
- Яшчэ адзін міжнародны фестываль у верасні пройдзе ў Магілёве: гаворка, вядома ж, пра ўлюбёную дарослымі і дзецьмі «Анімаеўку».

КАСТРЫЧНІК

пн	4	11	18	25	
аўт	5	12	19	26	
ср	6	13	20	27	
чц	7	14	21	28	
пт	1	8	15	22	29
сб	2	9	16	23	30
ндз	3	10	17	24	31

- Восень пачынаецца... у кастрычніку. Прынамсі, “Беларуская музычная восень”, якая штогод збірае сяброў на пляцоўцы сталічнай філармоніі ў хуткім часе пасля Міжнароднага дня музыкі, што адзначаецца 1 кастрычніка.
- Галоўныя музычныя сцэны рэспублікі запрасяць і на V Міжнародны музычны фестываль Юрыя Башмета.
- У другую нядзелю кастрычніка сваё прафесійнае свята адзначаць усе работнікі культуры Беларусі.

www.kimpress.by

2010

ЛІСТАПАД

пн	1	8	15	22	29
аўт	2	9	16	23	30
ср	3	10	17	24	
чц	4	11	18	25	
пт	5	12	19	26	
сб	6	13	20	27	
ндз	7	14	21	28	

Лістапад

■ У 2010-м “зорная дарожка”, пафарбаваная ў чырвань і золата лістападаўскім лісцем, гасцінна разгорнецца перад гасцямі сталіцы. Прывітае аматараў кіно традыцыйны, семнаццаты па ліку, Мінскі міжнародны кінафестываль “Лістапад”.

■ У адзін з дзён месяца беларуская сталіца стане адначасова і сталіцай еўрапейскай песні ў час правядзення ў спорткомплексе «Мінск-арэна» дзіцячага “Еўрабачання”.

JUNIOR
EUROVISION
SONG CONTEST

СНЕЖАНЬ

пн	6	13	20	27	
аўт	7	14	21	28	
ср	1	8	15	22	29
чц	2	9	16	23	30
пт	3	10	17	24	31
сб	4	11	18	25	
ндз	5	12	19	26	

- Чараўніцтвам першых прадстаўленняў Галоўнай ёлкі краіны прывітае нас снежань.
- Казка, бал, калядная гісторыя, містэрыя — усё гэта азначэнні традыцыйнай святочнай праграмы ў Вялікім тэатры оперы і балета краіны.
- Непаўторнай магіяй валодае і кіно, што таксама мае непасрэднае дачыненне да першага зімовага месяца: Дзень беларускага кіно адзначым 17 снежня.

100 лаўрэатаў і наша АББА

Ці ведаеце вы сакрэт, як падрыхтаваць лаўрэата конкурсу? Тым больш, конкурсу міжнароднага, прэстыжнага, у некалькі тураў? А вось у загадкава кафедры баяна і акардэона, прафесара Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі Мікалая СЕЎРУКОВА такіх лаўрэатаў — амаль сотня. Неверагодна! Але факт. Сёння ж сам Мікалай Іванавіч стаў лаўрэатам спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзялячым культуры і мастацтва.

— Сапраўды, у апошнія два-тры гады і асабліва — летась выхаванцы майго класа заваявалі вельмі многа ўзнагарод. Перамагалі практычна на ўсіх міжнародных конкурсах, куды толькі ні ехалі. Многія становяцца лаўрэатамі некалькіх творчых спаборніцтваў, і гэта дадаткова даказвае: перамогі — не выпадковыя. Той жа Уладзіслаў Плігаўка ўвогуле прывозіць адно першыя прэміі: ён выйграў і Кубак свету ў Шатландыі, і Першую прэмію ў Італіі. А ў Германіі, якая лічыцца адной з заканадаўцаў мод у ігры на баяне і акардэоне, нашы маладыя музыканты ўжо сталі заўсёдынікамі, трывала перамагаючы нават у знакамітым Клігенталі. На некаторых конкурсах бывае шмат розных намінацый. Дык некаторыя нашы музыканты, стаўшы пераможцамі ў акадэмічнай музыцы, праз некаторы час едуць “штурмаваць” эстрадную, як гэта зрабіў, да прыкладу, Ігар Квашэвіч.

Прамым “наступствам” многіх перамог становяцца далейшыя запрашэнні, у тым ліку на фестывалі, у турнэ: і ў тую краіну, дзе праходзіў конкурс, і ў іншыя, бо арганізатары канцэртаў звычайна пільна сочаць за з’яўленнем новых зорак. Лідзія Скачко атрымала нядаўна Першую прэмію ў Славакіі — і яе запрасілі ў 2010-м ужо на гастролі. А мае аспіранты Аляксей Дараганаў і Ірына Калечыц (цяпер — таксама Дараганова) склалі не толькі сямейны, але і цудоўны выканальніцкі дуэт “Экспрэсія” — ансамбль экстра-класа, што засведчыў і нядаўні канцэрт у філармоніі...

Пра сваіх выхаванцаў Мікалай Іванавіч можа распавядаць цягам гадзін. А між тым, ім ёсць з каго браць прыклад: іх выкладчык працаваў салістам Белдзяржфілармоніі, цяпер перадае выканальніцкі і метадычны вопыт не толькі вучням свайго класа, але і іншым музыкантам ды выкладчыкам. Яго часта запрашаюць у

журі, на замежныя майстар-класы. Ужо год, як пад яго старшынствам склалася Асацыяцыя беларускіх баяністаў і акардэаністаў (скарочана — АББА) пры Беларускай музычным таварыстве. Канцэрты-прэзентацыі новага згуртавання прайшлі ў Магілёве, Гродне, наперадзе — Брэст і Гомель. Выйшлі і тры нумары друкаванага выдання “Навіны АББА”, што рассылаецца па адпаведных навучальных установах краіны.

Ды ўсё ж: як разгадаць той “сакрэт” М.Сеўрукова па “вырошчванні ды гадаванні” лаўрэатаў?

— Асаблівага сакрэту няма, — усміхаецца Мікалай Іванавіч. — Спрацоўвае і метадыка, і псіхалагічная падрыхтоўка, і папярэдняе “абкатванне” праграмы, каб музыкант пачуваў сябе больш упэўнена. Але галоўным лічу сам узровень сённяшняй беларускай баянна-акардэоннай школы. Справа ж не толькі ўва мне — ва ўсіх, хто выкладае ў нашай Акадэміі, у філіялах, музычных вучылішчах, школах. Мы павінны быць удзячнымі і нашым папярэднякам, якія стварылі неабходную базу, бо добры падмурак у сферы навучання закладаецца не за адзін год. Таму сёння беларуская выканальніцкая школа (а разам з ёй і школа педагогічная) мае вельмі высокі міжнародны рэйтынг. І на многіх конкурсах даводзіцца чуць: маўляў, беларусы прыехалі — значыць, зноў усе прэміі забяруць.

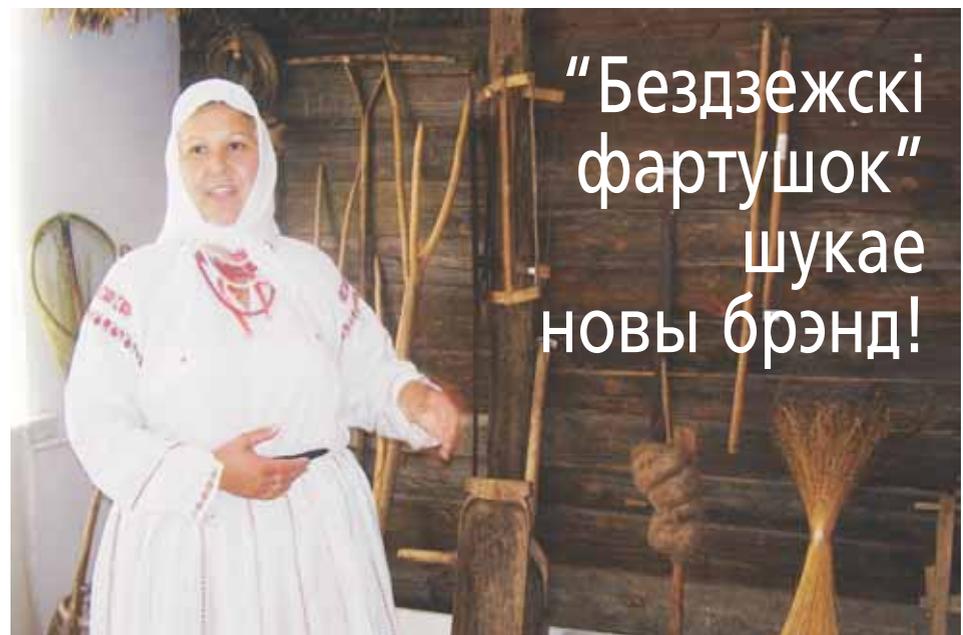
Надзея БУНЦЭВІЧ

За мінулы год унікальную культурную ўстанову Драгічынскага раёна — Музей народнай творчасці “Бездзежскі фартушок” наведала больш за тры тысячы чалавек. Госьці з Беларусі, Расіі, Украіны, далёкага замежжа — усе, хто трапляе ва ўтульны дамок трох бездзежскіх майстрых-музейшчыц, не застаюцца аб’якавымі да непараўнальнай прыгажосці і найцікавейшай гісторыі лянных фартушкоў Бездзежа. Установа атрымала спецыяльную прэмію Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзялячым культуры і мастацтва.

хаць расповед пра нашы вырабы, народную творчасць, абрады, а потым, на падворку, пачаставацца паляшчкімі стравамі, пераначаваць з дарогі і нават паспытаць сябе ў рознай сялянскай працы. Да прыкладу, прапалоць агарод, спячы хлеб у сапраўднай печы, падаіць казу, павудзіць рыбу на нашай рэчцы Плесна...

Дамок будучага сялянскага падворка, дзе размесцяцца невялікая гасцініца і кухня-экспазіцыя, знаходзіцца на балансе раённага аддзела культуры. “Ужо правялі

“Бездзежскі фартушок” шукае новы брэнд!

Мінулым годам, кажа дырэктар, “Бездзежскі фартушок” неаднойчы становіўся госцем рэспубліканскіх мерапрыемстваў: гэта Дзень Незалежнасці ў Мінску, святкаванне 990-годдзя горада Брэста, “Дажынак” у Кобрыне, адзначэнне 600-годдзя ўстанаўлення запаведнага рэжыму ў Беларускай пушчы, фестываль “Мотальскія прысмакі” ды іншыя. “Прысутнічаць на падобных імпрэзах для музея — вельмі пачэсна”, — падкрэслівае Марыя Міхайлаўна і ахвотна дзеліцца апошнімі праектамі-спадзяванкамі.

“Цяпер увесь імпэт накіроўваем на сялянскі падворак, які з’явіцца ля музея, — кажа яна. — Наведвальнікі змогуць паслу-

святло ў дамок, — зазначае Марыя Астаповіч, — выдаткавалі грошы на набыццё аб’івачнага матэрыялу для сцен, справа робіцца”. Але, кажа бездзежская майстрыха, узнікла невялікая праблема: для новага падворка ніяк не знаходзіцца назва. “Няхай чытачы вашай газеты дапамогуць нам з гэтым: каб было запамінальна, гучна ды ўсе разумелі, пра што ідзе гаворка. А мы ўжо пастараемся не падвесці і раскруціць гэты брэнд”.

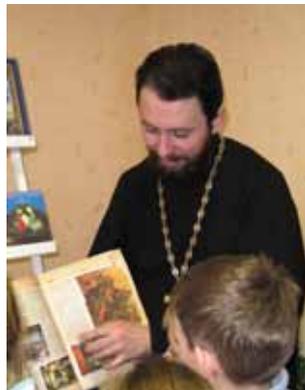
Мабыць, у кагосьці з вас ужо ёсць прапановы?

Дар’я АМЯЛЬКОВІЧ

На здымках: будынак музея; экскурсію вядзе Марыя Астаповіч.

“Полацкі летапіс”. Версія XXI-га

Святочная цырымонія ў гонар 90-гадовага юбілею Цэнтральнай бібліятэкі Полацка імя Францыска Скарыны адбылася некалькі тыдняў таму ў галоўнай святыні горада — Сафійскім саборы. І невыпадкова, бо Полацкая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтрам якой з’яўляецца названая ўстанова, робіць свой унёсак у духоўнае і культурнае развіццё гараджан. Пра галоўныя дасягненні ЦБС у 2009 годзе распавядае намеснік дырэктара Цэнтральнай бібліятэкі Наталля КАРАНЕЎСКАЯ.

Віцебскай вобласці. Дырэктар ЦБС Таццяна Савельева была ўзнагароджана ганаровым знакам “За заслугі перад Полацкам”, і ейныя высылкі былі сапраўды напружаныя і плённыя. Калі працягваць гаворку пра калектыў, дык варта адзначыць супрацоўніцу аддзела маркетынгу Людмілу Дзядзюліну: яе ведаюць ва ўсім горадзе дзякуючы яе крэатыўным ідэям! Двойчы яна атрымлівала званне “Бібліяграф года”, і цяпер бібліятэку назвалі лепшай у

новыя спосабы прасоўвання бібліятэчных паслуг, а таксама стварэнне новых. Пра задаволенасць чытачоў паслугамі можа сказаць той факт, што 86% удзельнікаў анкетавання, якое праводзілася тут у верасні мінулага года, бачылі ў дзейнасці ЦБС толькі плюсы.

“Разыначкай” ЦБС Наталля Каранеўская называе скіраванасць да новых інфармацыйных тэхналогій. Менавіта тут працуюць адзіныя ў горадзе бясплатныя курсы па карыстанні камп’ютэрам і сеткай

Інтэрнет. За год супрацоўнік бібліятэкі Галіна Неліна арганізавала каля сотні такіх заняткаў. Таксама прываблівае чытачоў адзіны ў горадзе бясплатны выхад у Інтэрнет, ёсць чатыры працоўныя месцы.

Ствараецца тут унікальнае электроннае выданне — “Полацк... Стагоддзе за стагоддзем, год за годам: ілюстраваная храналогія”. З яго можна даведацца пра першыя гістарычныя факты згадкі пра горад, знайсці паслядоўнае апісанне самых важных падзей ад старажытнасці да нашых дзён. Дапамагае збіраць і асэнсоўваць матэрыялы краязнаўчы клуб “Я — Палачанін”.

Варта ўгадаць і пра духоўнае адраджэнне. Літаратурна-музычная гасцёўня “Пад шатамі духоўнасці”, якую рыхтуе Вольга Бакуновіч, аб’ядноўвае ўжо каля сотні чалавек. Знаходзіцца бібліятэка ў “спальным” раёне, і гэта сапраўдная знаходка як для маладых, так і для пажылых людзей. Шмат увагі надаецца інвалідам: у краінах мінюлага года адкрылася бібліятэка-філіял № 9 для інвалідаў па зроку. Яна ўтрымлівае больш за дзве тысячы аўдыёкасетаў, пастаянна папаўняецца

спіс аўдыёкніг на дысках, дзе сабраны творы класікаў і сучаснікаў.

На пачатку снежня ў ЦБС адкрыўся Французскі куточак, дзе выстаўлена 440 адзінак кніг, перыёдыка і дыскі на французскай і рускай мовах.

Алена САБАЛЕЎСКАЯ

На здымках: сустрэчы на Раджаство ў дзіцячай бібліятэцы імя Л.Талстога; дырэктар ЦБС Таццяна Савельева пасля ўручэння знака “За заслугі перад Полацкам”; у публічным цэнтры прававой інфармацыі ЦБС.

— Да нашых узнагарод на пачатку мінулага года мы дадалі яшчэ адну адзнаку: па выніках 2008-га нашу бібліятэку назвалі лепшай у

Прастора малога горада

Развіццё малых і сярэдніх гарадоў Беларусі — адна з генеральных тэм публікацый “К”, што асвятляюць сённяшні і заўтрашні дзень нашых рэгіёнаў. 29 снежня мінула года Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка пад час наведвання Баранавічаў зазначыў, што ўвага развіццю сярэдніх і малых гарадоў — самая сур’ёзная. Шмат зроблена і шмат будзе рабіцца па забеспячэнні роўных умоў для жыцця ў горадзе і вёсцы. І такі падыход да развіцця краіны захаваем, нягледзячы на ўплыў сусветнага фінансава-эканамічнага крызісу...

Для першай публікацыі 2010 года Хойнікі абраны невыпадкова. Па-першае, гэты райцэнтр Гомельшчыны вытрымаў чарнобыльскую навалу, нягледзячы на эканамічныя і кадравыя цяжкасці, здолеў заявіць аб сабе як аб горадзе з непаўторнай духоўнай аурой, з трывалымі культурнымі традыцыямі і разважлівым бачаннем перспектывы ўласнага развіцця... Безумоўна, у сферы мясцовай культуры хапае праблем, але дакладна вядомы алгарытм іх паспяховага вырашэння. Адзін са складнікаў яго — эфектыўная рэалізацыя ў райцэнтраўскіх маштабах Дзяржаўнай комплекснай праграмы развіцця рэгіёнаў, малых і сярэдніх гарадскіх паселішчаў на 2007 — 2010 гады. Пра ход рэалізацыі гэтай праграмы найперш і пойдзе гаворка...

Па-другое, менавіта Хойнікі абраны семнацатай сталіцай Дня беларускага пісьменства. І не толькі таму, што зямля гэтая ўслаўлена талентам Івана Мележа, але і з нагоды вялікага імкнення гараджан зрабіць райцэнтр больш прывабным для працы і адпачынку.

Народ пытаецца і прапануе

“Хойнікі, безумоўна, прыгажэюць...”

Райвыканкамаўскай “лятуцы” папярэднічала гаворка з гараджанамі. Мае пытанні, натуральна, наўпрост тычыліся ўчарашняга, сённяшняга і заўтрашняга дня райцэнтраўскай культуры. І вось якія адказы, а ў шэрагу выпадкаў — канкрэтныя пытанні да мясцовых улад, я атрымаў...

Будаўнік, 42 гады:

— Хойнікі нашы, безумоўна, прыгажэюць на вачах. І справа тут зусім не ў тым, што ўвосень райцэнтр стане чарговай сталіцай Дня беларускага пісьменства. Проста, кіраўніцтва раёна дбае пра перспектыву. Новы мікрараён аздобіўся адрамантаваным нядаўна Цэнтрам культуры і спорту. Поўным ходам аднаўляецца і РДК. Ведаю, што без гэтых устаноў — не ўявіць якаснага адпачынку. Цікава, як яны будуць узаемадзейнічаць?

Навучэнец мясцовай гімназіі, 18 гадоў:

— Цэнтр культуры працуе ўжо, а спартыўная зала ў гэтым жа будынку пакуль рамонтуюцца. Якія паслугі ўстанова прапануе неўзабаве?

Старшакласніцы:

— Жывём у цэнтры, побач з РДК, які з восені спыніў дыскатэкі з-за рамонт, а да Гарадскога цэнтра культуры і спорту дабрацца далёка. Кепска...

Ветэран працы, 60 гадоў:

— Наш крэатыўны музей існуе з 1982 года. У яго фондах, наколькі ведаю, больш за тысячы, у тым ліку і ўнікальных, прадметаў. А вось памяшканне — старое. Няўжо да Дня беларускага пісьменства не запланавана ніякіх музейных прэзентацый? Штосьці чуў пра гэта, але хацелася б дакладнасці.

Хатняя гаспадыня, 34 гады:

— Ёсць у нас неабліжаны Дом рамёстваў, што славіцца вырабамі з саломкі. Ёсць і фабрыка мастацкіх вырабаў, якія таксама попытам карыстаюцца. Як супрацоўнічаць гэтыя, роднасныя, па сутнасці, установы? Хацелася б, каб ад гэтага супрацоўніцтва быў эканамічны плён.

Настаўнік агульнаадукацыйнай школы:

— Шмат чуў пра экстрэмальны турызм, які мяркуецца наладзіць у раёнах, пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Цікава, якія тут у нашага горада перспектывы? Шмат цікаўных ёсць — як у рэспубліцы, так і ў замежжы — наведваць Палескі дзяржаўны радыёяўна-экалагічны запаведнік, частка якога месціцца ў нашым раёне, наш музей “Трагедыя Чарнобыля”, што дзейнічае ў аграгарадку “Судкова”. Аб’екты цікавыя, але адпаведнай турыстычнай інфраструктуры амаль няма. Мясцовая гасцініца, ведаю, пакуль не прыстававана да прыстойнага прыёму гасцей-турыстаў. Якая без гэтага культура, які турызм?

Студэнт ВНУ:

— Гарадское аблічча, безумоўна, змяняецца ў лепшы бок. Але праблем яшчэ шмат, у тым ліку ў сферы культуры. Я, да прыкладу, хацеў бы, каб адпачынак гараджан не абмяжоўваўся райцэнтрам. Маю на ўвазе архітэктурна-гістарычны комплекс XIX стагоддзя ў вёсцы Барысаўшчына. Для сядзібнага дома, ва ўнікальным па падборы раслін парку і ладзіць бы гарадскія ды агульнараённыя культурныя мерапрыемствы. Але сродкаў на добраўпарадкаванне гэтай адметнай мясціны пакуль няма.

У бягучым 2010-м, абвешчаным Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Годам якасці, мы працягваем рэалізацыю крэатыўнага праекта, распачатага летась, які стаў традыцыйным на старонках “К”. Важкае месца на газетных палосах, як і раней, займае аналіз выканання дзяржаўных праграм, дзеянне якіх, скіраванае на далейшае станаўленне вёсак, аграгарадкаў, малых гарадскіх паселішчаў, заканчваецца ў гэтым годзе. Таму і ўвага ім — найпершая. Распачнём мы, безумоўна, і абмеркаванне праекта Дзяржаўнай праграмы развіцця культуры і мастацтва на 2011 — 2015 гады.

Поруч з артыкуламі на праблемную тэматыку ў 2010-м мяркуем рыхтаваць аналітычныя публікацыі пра досвед працы ў галіне культуры рэгіёнаў. Гэта і ўдасканаленне кадравай палітыкі, і ўмацаванне матэрыяльнай базы нашых устаноў, і якасць пазабюджэтных паслуг, і эканамічная самастойнасць клубаў, бібліятэк, музеяў, і многае іншае, ад чаго залежыць плён развіцця рэгіянальнай культуры.

У сённяшні фармат матэрыялаў арганічна, як падаецца, упішацца апытанне жыхароў вёсак, аграгарадкаў, райцэнтраў і абласных гарадоў. Нас цікавіць думка спажывцоў культуры, іхняя ацэнка рэгіянальнай культурнай эвалюцыі, іхняе бачанне праблем, звязаных з гэтым працэсам. Для абмеркавання праблемных пытанняў “К” будзе ініцыяваць падамоўленасці з мясцовымі ўладамі райвыканкамаўскія “лятучкі” з удзелам кіраўніцтва раёна і работнікаў галіны рэгіёна. На парадку дня — самыя надзённыя праблемы сферы культуры. Але галоўным складнікам публікацый застанецца крэатыў (у думках і дзеяннях) ці, што таксама здараецца, усебаковы аналіз прычын ягонай адсутнасці.

Рэдакцыя

ЗДЗЯЙСНЕННІ НА СТЫККУ ПРАБЛЕМ

Абноўленая канцэпцыя райцэнтра

Праблемы, агучаныя жыхарамі Хойнікаў пад час апытання, і з’явіліся, па прынцеце зваротнай сувязі, грунтам для сур’ёзнай гаворкі, зыніцыяванай “Культурай” і праведзенай у Хойніцкім райвыканкаме. Удзельнікамі “лятучкі” сталі намеснік старшыні райвыканкама па культурна-сацыяльных пытаннях Віталь ШАЎЧЭНКА, начальнік аддзела культуры Валянцін БАРАНАЎ, дырэктар цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы Наталля ЕШЧАНКА, выконваючы абавязкі дырэктара Раённага дома культуры Мікалай КАБАНЬКОЎ, выконваючы абавязкі дырэктара Гарадскога цэнтра культуры і спорту Васіль НАЙДЗЕНКА.

Райвыканкамаўская “лятучка”

Яўген РАГІН:

— Радуе тое, што асноўныя культурныя аб’екты горада — РДК і Цэнтр культуры і спорту — уключаны ў Дзяржаўную комплексную праграму развіцця рэгіёнаў, малых і сярэдніх гарадскіх паселішчаў на 2007 — 2010 гады. Дынаміка яе паспяховай рэалізацыі на прыкладзе вашага раённага цэнтра — відавочная. Я назваў бы яе дынамікай аптымізму. Прыемна, што ўсё гэта тычыцца і леташніх паказчыкаў, сацыяльных стандартаў у сферы культуры. Гэта меркаванне не толькі нашай газеты, але і начальніка ўпраўлення культуры Гомельскага аблвыканкама Дзмітрыя Чумакова...

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Сапраўды, дзяржпраграма гэтая істотна падштурхнула культурныя працэсы ў гарадскіх установах культуры. Напрыканцы мінулага года ўвялі ў эксплуатацыю “Меліяратар” (Так, па старой завадзёны, у Хойніках называецца Цэнтр культуры і спорту, які ў свой час быў ведамасны, а сёння знаходзіцца на балансе аддзела культуры. — Я.Р.), тут пасля грунтоўнага рамонт і масавыя мерапрыемствы пачалі ладзіць, што заваявалі ўжо вялікую папулярнасць у гараджан.

Узяліся і за рамонт РДК. Усё гэта павінна вывесці культурнае жыццё Хойнікаў на якасна новы ўзровень.

Яўген РАГІН:

— Якія сродкі ўкладзены?

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— На “Меліяратар” дзяржавай было выдаткавана 1 мільярд 450 мільёнаў рублёў з улікам добраўпарадкавання прылеглай тэрыторыі. Другая чарга — спартыўная зала, што знаходзіцца ў прыбудове да ЦЦКС. Тут засталіся ўнутраныя работы.

Валянцін БАРАНАЎ:

— Для гэтага патрэбна асвоіць 700 мільёнаў рублёў.

Яўген РАГІН:

— Цікава, як збіраецца сумяшчаць клубна-бібліятэчную дзейнасць у ЦЦКС са спартыўнай?

Васіль НАЙДЗЕНКА:

— Вопыт такі ўжо ёсць. Нават на стадыі рамонтных работ навучыліся “агучваць” спартыўныя мерапрыемствы, скажам, канцэртнымі, музычнымі праграмамі.

Яўген РАГІН:

— А ў плане эканамічным? Як збіраецца на такім сумяшчэнні грошы зарабляць?

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Магчымасці для шматграннага аказання платных паслуг — невычарпальныя! І нельга іх не выкарыстаць у поўнай меры. Спартыўная зала ЦЦКС па памерах — адзіная ў Хойніцкім раёне. У школах жа пляцоўкі вельмі маленькія.

Наталля ЕШЧАНКА:

— Ужо сёння думаем над тым, каб і бібліятэчны ўнёсак у пазабюджэтную дзейнасць са спартыўным “акцэнтам” таксама быў важкім.

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Тут мэта — глабальная: прыцягнуць да карыснай справы нашых дзяцей, маладых людзей, “адарваць” іх ад вуліцы. І такая задача, я ўпэўнены, на сёння ажыццявімая для бібліятэкараў, клубнікаў, спартсменаў. Шыкоўны будынак не павінен пуставаць, ды вялізныя грошы, укладзеныя ў яго рамонт, трэба, неаспрэчна, адпрацоўваць. А патрэба ў такой установе культуры, як вы пераказалі пад час апытання нашых гараджан, ёсць, і мы зробім усё, каб яе задаволіць. Спартыўныя заняткі будуць весці прафесіяналы, а паслугі такія будуць платнымі. Справа культуротнікаў — насыціць такія мерапрыемствы і відовішчымі, і выхаваўчымі складнікамі. Тады гэта будзе адметна, нестандартна і вынікова спрацуе на культурны райцэнтраўскі імідж.

Наталля ЕШЧАНКА:

— Не варта забывацца і на тое, што нармальна наладжаная дзейнасць гарадскога цэнтра культуры і спорту будзе гарантаваць здароўе самім работнікам культуры. Ды і мы сем'ямі будзем тую спартыўную залу наведваць.

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Здаровы лад жыцця для кожнага рэгіёна — пытанне першачарговае. А тым больш — для нашага. І бібліятэкары тут не павінны адставаць. Маю на ўвазе і мультимедыйныя выданні, скажам, па бодзібілдынгу, і выпіскі нейкіх рэкамендацый з адпаведнай літаратуры па самых розных аздараўленчых мерапрыемствах, ды плюс з дастайкай на дом. Усё гэта на сёння — вельмі запатрабавана. Значыць, і такія віды платных паслуг павінны быць. Словам, магчыма сцэй зарабіць — мноства. Толькі трэба ініцыятыўнымі быць, неабякавымі.

этап цяперашніх работ — рэканструкцыя памяшканняў.

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Да Дня беларускага пісьменства абодва аб'екты годна сустрэнуць наведвальнікаў. Тым болей, што РДК — асноўная канцэртная пляцоўка рэспубліканскага свята. Испыт для нас, зразумела, выключна адказны... РДК таксама павінен мець сваю адметнасць, свой яркі імідж.

Мікалай КАБАНЬКОЎ:

— У перспектыве пры галоўнай раённай установе культуры хочам арганізаваць студию гуказапісу. Збіраемся адраджаць духавы аркестр. Амаладжэнне кадрў — таксама пытанне з неадкладных.

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Яшчэ нядаўна мы маладым спецыялістам месца працы не маглі прапанаваць: два гарадскія аб'екты культуры былі ледзь не зруйнаваны.

Яўген РАГІН:

— Тым не менш, нялёгка дэвядзецьца кіраўнікам гэтых устаноў...

Валянцін БАРАНАЎ:

— Мы ўжо казалі, што ўкладзены грошы адпрацоўваць трэба... Ужо цяпер на дыскатках у "Меліяратары" 200 — 250 чалавек збіраецца.

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Ёсць намер пад час танцавальных вечароў забараняць у райцэнтры продаж спіртных напояў.

Яўген РАГІН:

— Мне незразумела вось што: пры ўчарашняй "недэзядольнасці" ГЦКС як выконваўся аддзелам культуры план па аказанні платных паслуг?

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Два гады таму, не прыхоўваю, былі тут вялікія праблемы. Не было матэрыяльнай базы, ніхто не хацеў плаціць грошы за няякасны прадукт. Сёння —

Яўген РАГІН:

— Наколькі яна будзе "прапісана" ў канцэпцыі Дня пісьменства?

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Толькі на гэта стаўку і будзем рабіць. А то іншым разам, нават на тэлебачанні нашым, кажуць, што Іван Мележ у Калінкавічах нарадзіўся.

Мікалай КАБАНЬКОЎ:

— Адпаведная тэатралізацыя на Дні беларускага пісьменства будзе абавязкова. Тэатр наш на гэта сапраўды здольны.

Наталля ЕШЧАНКА:

— Мікалай Кабанькоў у нас з поспехам у ролі Івана Мележа сябе пачувае, а Васіль Найдзенка не менш бліскуча Васіля Дзятла іграе. Так што, ад вытокаў, ад Глінішча мележаўскага, ніколі не адрываўліся.

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Адкрыццё музея ў новым памяшканні, як і старасвецкага парку пасля яго маштабнага добраўпарадкавання, таксама прымеркавана да Дня беларускага пісьменства...

Яўген РАГІН:

— Некалькі гадоў таму ў размове са старшынёй райвыканкама Аляксандрам Бічанам я закрэнуў тэму экстрэмальнага турызму. Старшыня пагадзіўся, што пытанне — перспектывнае. Што зроблена ў гэтым плане? Інакш кажучы, калі гасцініцу адрамантуецца?

агрэсідзібы, ёсць у аддзеле культуры прыкідкі на будучае супрацоўніцтва з іхнімі гаспадарамі.

Яўген РАГІН:

— А ў якім стане цяпер архітэктурна-гістарычны комплекс у Барысаўшчыне? У гараджан ёсць думкі ладзіць там і тэатралізацыі, і агульнагарадскія святы...

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— На жаль, добраўпарадкаванне маёнтка і парку — не самая блізкая перспектыва... Сёлета збіраемся адрамантаваць ДШМ, дзіцячую бібліятэку. Справіцца б з гэтым неадкладным клопам. Але Барысаўшчына — знакавае для раёна месца. Мы ўжо разважалі ў райвыканкаме: імкнёмся ехаць адпачыць у іншыя мясціны, фатаграфуемся на памяць на фоне экзатычных пейзажаў альбо чужых помнікаў архітэктуры, а хто з нас сфатаграфаваны на фоне сядзібы ў Барысаўшчыне? А яна — на Хойніцкім гербе. Так што, і тут парадак будзем праз час наводзіць. Шукаем для гэтага годнага інвестара праз райвыканкамаўскі сайт.

Валянцін БАРАНАЎ:

— Я толькі некалькі лічбаў цяпер прывяду. За апошнія два-тры гады ўстановы культуры Хойнікаў атрымалі на капрамонты два з паловай мільярды рублёў. А ў цэлым за гэты ж час

Яўген РАГІН:

— Карацей, планы па аказанні платных паслуг малымі не будуць?

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Пры такіх укладаннях на рамонт — канешне не! Культура сёння, самі ведаеце, працуе на вынік. Інакш ніякай гаворкі няма пра перспектыву яе развіцця.

Наталля ЕШЧАНКА:

— Мы, бібліятэкары, і чытачоў выхоўваем на нашых найбагацейшых традыцыях, і ў клубных мерапрыемствах актыўна ўдзельнічаем!

Васіль НАЙДЗЕНКА:

— Так яно і ёсць...

Наталля ЕШЧАНКА:

— Але тут ёсць праблема іншага плана. "Дарослая" бібліятэка ў ГЦКС пераехала, а двух памяшканняў пад некалькі дзесяткаў тысяч асобнікаў кніжнага фонду відавочна не хапае.

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Да Дня беларускага пісьменства адкроем бібліятэку ў новым будынку, які ўжо падшукалі...

Яўген РАГІН:

— Наколькі ведаю, 200 мільёнаў рублёў выдаткавана і на рамонт РДК?

Валянцін БАРАНАЎ:

— Ды на дэвядзець гадоў пазатэцца было выкарыстана 480 мільёнаў. Другі

Валянцін БАРАНАЎ:

— РДК з-за аварыйнага стану закрылі ў 1998 годзе, гадоў дзесяць будынак з прычыны састарэлага даху не эксплуатаваўся. Дадам, што на канчатковы рамонт будынка будзе выкарыстана каля двух мільярдаў рублёў, — РДК літаральна пераўтворацца!

Яўген РАГІН:

— Ведаю, што і старшыня райвыканкама Аляксандр Бічан, і ягоны намеснік Віталь Шаўчэнка, заступішы пару гадоў таму на кіруючыя пасады, першаступенную ўвагу надалі РДК і ГЦКС. Вынікі на сёння — нушальныя... Пытанне ў мяне з гэтай нагоды такое: ці не будзе паміж двзюма вядучымі гарадскімі ўстановамі канкурэнцыя?

Валянцін БАРАНАЎ:

— Горад складаецца з дзвюх частак. Мы цяпер знаходзімся ў так званых Старых Хойніках. Гэта — зона ўплыву РДК, а "Меліяратар" у мікрараёне "Юбілейны" размешчаны — 5 кіламетраў адлегласці... Калі і будзе канкурэнцыя — дык толькі здаровая, агульнай справе на карысць.

Наталля ЕШЧАНКА:

— Дый кірункі дзейнасці ва ўстаноў — са сваёй спецыфікай. РДК — установа "тэатральная". Тут рэжысёр Аляксей Сярмяжка са сваім калектывам тон задае. А ГЦКС — культурна-спартыўны "акцэнт".

прынцыпова іншыя падыходы. За мінулы год выкананне плана па платных паслугах складала 155 працэнтаў у супастаўных цэнах... І гэта прытым, што РДК пакуль не працуе... Дзень беларускага пісьменства стане пераломным этапам у развіцці гарадской культуры — пачнём дзейнічаць на поўную моц. Задзел для гэтага рыхтуецца ўжо сёння.

Валянцін БАРАНАЎ:

— Стабільны прыбытак у пазабюджэтай дзейнасці даюць выезды калектываў мастацкай самадзейнасці на прадпрыемствы і ў арганізацыі раёна па іхніх заяўках... Дарэчы, пералік усіх нашых платных паслуг друкуецца пастаянна ў райгазете. І людзі пра гэта цудоўна ведаюць.

Яўген РАГІН:

— Такі рэкламны падыход, без сумневу, — крэатыўны. Кожны ведае, што можа культура прапанаваць, кожны на гэты конт можа выказацца... Калі мы вядзем гаворку пра развіццё пазабюджэтай дзейнасці, мы кажам аўтаматычна і пра развіццё горада, маючы на ўвазе не кіламетры заасфальтаных дарог, а менавіта — духоўнае аблічча райцэнтра, ягоную культурную ініцыятыву ды перспектыву...

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Менавіта дзеля гэтага і наш музей збіраем пераводзіць у новы будынак. Установа таксама актыўна зарабляе, а будзе зарабляць больш, бо той новы будынак — колішні маёнтка апошняга ўладальніка Хойнікаў Андрэя Аўрамава. Раённы аддзел адукцыі і Цэнтр дзіцячай творчасці ўжо пераехалі адтуль па новых адрасах, вызвалішы помнік архітэктуры XIX стагоддзя пад рамонт і будучы музей. І вы правільна кажаце: гэтыя пярэбары звязаны не толькі з развіццём пазабюджэтай дзейнасці (маёнтка знаходзіцца ў нашым малюнічым парку і ў новым арганічным музейным абліччы збяраў шмат наведвальнікаў), але і з імідажэтаральным вяртаннем горада да сваіх гістарычных каранёў. Уявіце: у новым музеі нават будзе зала для ўрачыстага заключэння шлюбаў! А маладых будучы вітаць героі мележаўскіх твораў. Гэта нашы традыцыі, наша гісторыя.

Дэталі да агульнай карціны

У планах — маркетынговая тактыка

Ёсць у Хойніках Дом рамёстваў, ёсць і Хойніцкая фабрыка мастацкіх вырабаў. Працуюць дзве ўстановы ў творчым кантакце. Як распавядае дырэктар РДР Зоя Бураўцава, мастак фабрыкі — і своеасаблівы куратар, і пастаянны дарадца саломкапляцельшчыкаў-аматаршчыкаў (хойніцкія вырабы з саломкі славяцца па ўсёй Беларусі). У Доме рамёстваў займаецца каля 40 дзяцей. Штат установы — дырэктар і два метадысты. Працуюць тут не толькі з саломкай — ткуць яшчэ габелены, займаюцца мастацкай лепкай. Сувеніры з поспехам рэалізуюцца.

Праўда, грашовая аддача ад дзейнасці РДР — непараўнальная з даходамі мастацкай фабрыкі. Як расказвае яе галоўны інжынер Людміла Жаўняк, за год тут выпускаецца ў 5 цэхах (саломкапляцельным, бандарным, ткацкім, раскройным і аддзелачным) да мільярда найменняў самых розных мастацкіх цікавостак, прыбытак ад рэалізацыі якіх перавышае 30 мільёнаў рублёў.

Натуральна, дзве мастацкія ўстановы райцэнтры рыхтуюць да Дня беларускага пісьменства сувенірныя сюрпрызы.

А ў бліжэйшых планах РДР — набыццё ліцэнзіі для масавага продажу рамесніцкіх работ праз уласную сувенірную краму. І падыход да рэалізацыі прадукцыі, як сцвярджае начальнік аддзела культуры, будзе сур'ёзным: з абавязковым маркетынгам аналізам пакупніцкага попыту. І мастацкая фабрыка ў гэтым плане стане не канкурэнтам, а творчым саюзнікам.

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Усё правільна: такі турызм — запатрабаваны. І гасцініца нам патрэбна. Яе рэканструкцыя закладзена ў план нашага сацыяльна-эканамічнага развіцця. Але крызіс эканамічны перашкодзіў. Натуральна, да Дня беларускага пісьменства праблему вырашым. Ды для турыстаў жытло заўжды знойдзем. У Дубровіцах ёсць, да прыкладу, Дом паляўнічага з лазняй, душам, бильярднай — 9 месцаў па 26 тысяч рублёў за суткі...

Яўген РАГІН:

— Я разумею, турфірмы ў вас пакуль няма, італьянцаў па Палескім дзяржаўным радыяцыйна-экалагічным запаведніку вы возіце бясплатна. Турызм як індустрыя — толькі ў перспектыве. Але ці гатовы аддзел культуры для "абслугоўвання" такіх маршрутаў?

Валянцін БАРАНАЎ:

— Паверце, "упішамся" ў гэтую прастору вельмі арганічна. Гэта яшчэ адзін рэзерв стабільных даходаў ад платных паслуг. Ёсць у раёне спробы стварыць

культуры ў межах раёна (маю на ўвазе і аграгарадкі) было выдаткавана 4 мільярды. Лічбы, пагадзіцеся, красамоўныя. Дойдуць рукі і да Барысаўшчыны. Галоўнае, каб жаданне было, а яно ў нас ёсць.

Яўген РАГІН:

— У мяне апошняе пытанне да намесніка старшыні райвыканкама: ці здзейсніліся вашы мары на гэтай пасадзе?

Віталь ШАЎЧЭНКА:

— Першая — адрамантаваць "Меліяратар" — здзейснілася. Другая — давесці да ладу РДК — у стадыі рэалізацыі.

Яўген РАГІН,

наш спецыяльны карэспандэнт

Мінск — Хойнікі — Мінск

На здымках:

Рамантуецца РДК; "лятка" ў райвыканкаме: (злева направа)

Мікалай Кабанькоў, Наталля

Ешчанка, Віталь Шаўчэнка,

Валянцін Баранаў; ГЦКС нядаўна

здадзены ў эксплуатацыю.

Фота аўтара

Дэталі да агульнай карціны

У "дэкарацыях" маёнтка

Хойніцкі краязнаўчы музей пераедзе да Дня беларускага пісьменства ў былы маёнтка Аўрамава, што месціцца ў малюнічым староасвецкім парку. Тут, у колішнім сядзібным доме, хоціць месца для выставачных і экспазіцыйных залаў, фондасховішча. Апроч гэтага, па словах начальніка аддзела культуры, у новым музеі з'явіцца карцінная галерэя, клас жывапісу мясцовай ДШМ.

Маёнтка у антуражы паркавых старадрэвін — прыдатнае месца не толькі для наладжвання мастацкіх пленэраў. Рэжысёр народнага тэатра Аляксей Сярмяжка падумвае над тым, каб пашырыць сцэнічную прастору: не абмяжоўвацца клубнай сцэнай, а засвойваць жывыя "дэкарацыі". Ля муроў паркавага маёнтка, па перакананні рэжысёра, тэатральная дзея набудзе большую перакананасць.

Дарэчы, "К" неаднаразова ўзнімала пытанне больш актыўнага выкарыстання культурна-гістарычнай прасторы рэгіёна для іміджавых канцэртна-тэатралізаваных дзей. У Хойніках да творчага вырашэння гэтага пытання толькі падбіраюцца. Як "ажывяцца" архітэктурна-гістарычны комплекс у вёсцы Барысаўшчына і маёнтка Андрэя Аўрамава ў Хойніцкім парку — пакажа час...

Кожнае слова, кожны знак

Два дзесяцігоддзі таму была створана беларуская Біблейская камісія

Самую вялікую колькасць перакладаў сярод кніг свету, па падліках вучоных, мае Біблія. Шмат у чым ператварэнню яе на беларускую мову ў 1990-я паспрыяла стварэнне дваццаці гадоў таму Біблейскай камісіі, якую блаславіў Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі. Камісія занялася перакладам Свяшчэннага Пісання на сучасную беларускую мову, а таксама ўпарадкаваннем рэлігійнай тэрміналогіі на роднай мове.

Па словах сакратара — каардынатора камісіі Таццяны Матрунчык, праваслаўе заўсёды грунтуецца на той культуры, у непрах якой яно развіваецца. Менавіта таму Уладзіка Філарэт адчуў важнасць умацавання сувязі Царквы з беларускай культурай, еднасці духоўнай і культурнай. А сувязь у Царквы перш за ўсё павінна быць праз Слова — тэксты Свяшчэннага Пісання і рэлігійнай тэматыкі. У склад Біблейскай камісіі Мітрапаліт запрасіў багасловаў вельмі высокага ўзроўню — як з горадаў Беларусі, так і з Масквы, з Санкт-Пецярбурга. Першапачаткова Камісія збіралася толькі некалькі разоў на год, таму што такую колькасць людзей — да дваццаці чалавек — збіраць рэгулярна і часта не было магчыма.

Вынікам работы першага складу Біблейскай камісіі стала выданне ў 1991 годзе Евангелля паводле Матфея, дзе тэкст быў размешчаны паралельна на чатырох мовах: грэчаскай, царкоўнаславянскай, рускай, у сінадальным перакладзе канца XIX стагоддзя, і беларускай. Пасля перапынку ў працы з 1995 года камісія аднавіла сваю дзейнасць. Узначальнае яе па-ранейшаму Мітрапаліт Філарэт, намеснікам старшыні з'яўляецца протаіерэй Георгій Латушка. Непасрэдна кіруе працай протаіерэй Сяргій Гардун, адказны рэдактар перакладу. Таксама ў цяперашні склад камісіі ўваходзяць прафесар БДУ Іван Чарота, дацэнт БДПУ імя Максіма Танка Уладзімір Васілевіч, айцец Аляксандр Пачопка, клірык Свята-Уваскресенскага сабора г. Барысава, выкладчык Мінскай духоўнай семінарыі Аляксей Кароль.

Здабыткамі працы Біблейскай камісіі з 1995 года з'яўляюцца Евангеллі паводле Марка, паводле Лукі і паводле Іаана, выдадзеныя ў серыі "Новы Завет Госпада нашага Ісуса Хрыста". Сёння да выдання рыхтуецца ўжо пятая кніга серыі — "Дзяянні святых Апосталаў", а камісія займаецца перакладам шостага — "Саборных Пасланняў Апосталаў" і "Пасання да рымлян". Згодна з планами, чакаюць перакладу "Пасання апостала Паўла",

якія выйдуць у дзвюх кнігах, закончыць жа серыю "Апакаліпсіс". Адметна, што ўсе гэтыя кнігі таксама будуць чатырохмоўнымі.

Як паведаміла Таццяна Матрунчык, у перспектыве — выданне асобных частак Старога Завету, што так-

сама перакладаюцца, найперш гэта — псалмы, якія выкарыстоўваюцца пад час набажэнстваў. Якраз для богаслужэбных мэт былі выдадзены "Боская літургія" свяціцеля Іаана Залатавуста і "Малебен за беларускі народ з акафістам святым віленскім мучанікам". Гэтымі кнігамі карыстаецца не толькі духавенства, але і пеўчыя ды прыхаджане ў час службы.

Кніга "Свяшчэннае Евангелле" (пра яе пісала "К"), якая выйшла лясць, уключае ў сябе чатыры Евангеллі,

прычым Евангелле паводле Матфея было адрэдагавана згодна з выпрацаванымі другім складам Біблейскай камісіі прынцыпамі. "Свяшчэннае Евангелле" адметнае тым, што яго можна чытаць не толькі паслядоўна, а яшчэ па днях, бо тэкст падзелены на адпаведныя часткі.

За гэтыя дваццаці гадоў да перакладаў камісіі выказваліся і крытычныя водгукі, напрыклад, у сувязі з выкарыстаннем слоў "ангел", "благодать", "Спасіцель", "Раждзтва". Але перакладчыкі гатовы абмеркаваць гэтыя пытанні з усімі зацікаўленымі. Да таго ж, камісія заўсёды абавязана папярэднія работы, напрыклад, зробленыя ў мінулым стагоддзі тры поўныя пераклады Бібліі на беларускую мову, якія, аднак, па пэўных крытэрыях не маглі быць выкарыстаны для богаслужбовага ўжытку, што і вымусіла стварыць новы, больш вывераны, паслядоўны пераклад.

Як адзначыла сакратар — каардынатар камісіі Таццяна Матрунчык, "сёння мы нешта пакідаем і замацоўваем, ад чагосьці адмяжоўваемся. Але галоўнае: мы ставімся да гэтай справы з вялікай адказнасцю. Цяпер камісія ўжо выпрацавала пэўныя прынцыпы перакладу, і таму лягчэй прыйсці да згоды, але праца ідзе даволі няспешна: дзесяціп'ятнаццаці вершаў тэксту за пасяджэнне, за палову дня. Разглядаецца, абгрунтоўваецца, вышукваецца кожнае слова, абмяркоўваецца кожны знак. Такім чынам, скрупулёзна, працуе камісія. Магчыма, нашы пераклады і надалей будуць удасканалывацца, яшчэ больш глыбока выпраўляцца".

Вольга ЧЫЧЫНА

Вядучы гаворку пра гісторыю еўрапейскай класічнай музыкі, нельга абмінуць і постаць польскага кампазітара Фрыдэрыка Шапэна. У межах Года Шапэна ў Беларусі сёлета пройдзе шэраг творчых мерапрыемстваў, прысвечаных святкаванню 200-годдзя з дня нараджэння выдатнага польскага кампазітара, пра што "К" паведамляла раней.

У хуткім часе, як зазначыў у гутарцы з карэспандэнтам "К" начальнік упраўлення мастацтваў Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь Міхаіл Казловіч, не абміне сваёй увагай гэтую падзею і Дзяржаўны музей гісторыі тэатральнай і музычнай культуры, дзе адбудзецца адмысловая выстаўка, прысвечаная Шапэну.

Таксама цікавы экспазіцыйны праект, што адлюструе жыццёвы і творчы шлях музыканта, плануецца арганізаваць і ў сценах Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. Апрача гэтага, па словах начальніка ўпраўлення мастацтваў Міністэрства культуры, у гэтай навучальнай установе мае адбыцца Міжнародная навуковая канферэнцыя "Шапэн у кантэксце сучаснай мастацкай культуры".

Вядома ж, актыўны ўдзел у святкаванні 200-годдзя з дня нараджэння кампазітара возьме Беларускае дзяржаўнае акадэмія музыкі, дзе на сакавік запланаваны цыкл канцэртаў "Фартэпіяны свет Шапэна" ў выкананні студэнтаў, магістрантаў і аспірантаў установы.

А мо была сустрэча?

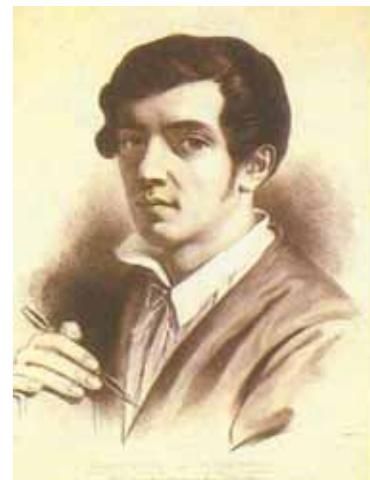
Пра магчымае знаёмства Ваньковіча і Шапэна

Фрыдэрык Шапэн.

Адам Міцкевіч.

Валенцій Ваньковіч.

Праект гэты БДАМ плануе ажыццявіць сумесна з Нацыянальным тэатрам оперы і балета. Яго прэм'ера чакаецца ў кастрычніку. А напрыканцы гэтага года прафесары Варшаўскага ўніверсітэта музыкі імя Ф.Шапэна прапануюць свае майстар-класы для студэнтаў БДАМ. Як адзначыў Міхаіл Казловіч, прадстаўнічай мусіць стаць і Міжнародная навуковая канферэнцыя "Шапэн і шляхі развіцця еўрапейскага рамантызму".

Распачаліся ж урачыстыя мерапрыемствы з нагоды юбілею Фрыдэрыка Шапэна, як паведамляла ўжо "К", у музеях. У прыватнасці, летась у Нацыянальным гістарычным музеі Рэспублікі Беларусь прайшла выстаўка "Шапэнаўскі фестываль у плакаце", складзеная са збору галерэі Кшыштафа Дзіда ў Кракаве. Акрамя таго, у філіяле Нацыянальнага мастацкага музея "Дом Ваньковічаў. Культура і мастацтва першай паловы XIX ст." адбылася музычная вечарына, дзе можна

было не толькі пазнаёміцца з творчасцю кампазітара, але і з яго жыццёвым лёсам, які быў звязаны з нашымі землямі — паэтам Адамам Міцкевічам і мастаком Валенціем Ваньковічам. Мяркуюцца, што польскі кампазітар і беларускі мастак не былі знаёмы асабіста. Вызначыць, ці так было на самой справе, паспрабаваў навуковы супрацоўнік "Дом Ваньковічаў".

Горадам, які злучыў лёсы трох таленавітых творцаў, стаў Парыж. Менавіта туды ў сувязі з трагічнымі падзеямі на Радзіме ў 1831 годзе прыязджаюць Міцкевіч і Шапэн.

У французскай сталіцы А.Міцкевіч працягвае традыцыю творчых сустрэч. Неаднаразова Ф.Шапэн імправізуе на пэтычныя тэмы сябра. Паэмы "Пан Тадэвуш", "Конрад Валенрод" і "Дзяды" А.Міцкевіча зрабілі на Ф.Шапэна велізарнае ўражанне і заахвочвалі ствараць

музыку на мелодыі народных песень. Як прыгадваў пасля кампазітар Ферэнц Ліст, "Шапэн неаднойчы натхняўся "Панам Тадэвушам" Міцкевіча, шматлікія сцэны якога даюць нагоды да выйўлення эмоцый". Так паэт і музыкант збліжаюцца. А трэба заўважыць, што кола сяброў Шапэна было не вельмі шырокае.

Цікавы факт: у Парыжы А.Міцкевіч бярэ шлюб з дачкой вядомай польскай піяністкі Марыі Шыманоўскай. Ф.Шапэн ведаў М.Шыманоўскую па выступленнях у Польшчы. Таксама быў знаёмы з вядомай піяністкай і Валенціем Ваньковіч, партрэт якой напісаў яшчэ ў 1827 г. у Пецярбургу. Вядома, што Марыя Шыманоўская вяла альбомы, куды запісвалі свае імправізацыі знакамітыя асобы ўсяго Пецярбурга, а пазней — і Парыжа. Калі адзін з альбомаў ужо належаў яе дачцэ Цаліне — жонцы А.Міцкевіча — Ф.Шапэн упісаў у яго сваю мазурку As-dur.

В.Ваньковіч прыязджае ў Парыж у верасні 1841 г. і кватаруе ў доме свайго старога ўніверсітэцкага сябра — А.Міцкевіча. На жаль, мастак прыехаў толькі ў верасні і не змог трапіць на ўнікальнае выступленне — публічны канцэрт Ф.Шапэна, які адбыўся чатыры месяцы таму. Кампазітар вельмі рэдка даваў публічныя канцэрты, і яны заўсёды становіліся гучнай падзеяй Парыжа.

Пра гэты перыяд у жыцці Ф.Шапэна Ферэнц Ліст пісаў так: "...У 40-я ён працягваў наведваць пераважна кола людзей, што складалася, збольшага, з ягоных суайчыннікаў. Праз іх Шапэн не толькі ўвесь час даведваўся пра тое, што адбываецца на Радзіме... Шапэн любіў, каб тыя, хто прыехаў у Францыю, паказвалі яму прывезеныя з сабой новыя вершы, ары, песні". Неаднаразова Ф.Ліст згадвае ў сваёй кнізе пра блізкае сяброўства Ф.Шапэна з А.Міцкевічам.

Можна выказаць меркаванне, што ўсё ж сустрэча Ф.Шапэна і В.Ваньковіча адбылася. І магло гэта здарыцца на адной з творчых вечарын у доме Ф.Шапэна ці А.Міцкевіча, альбо на лекцыях паэта ў парыжскім Колеж дэ Франс. Таксама музыка і мастак маглі "убачыцца" на выступленнях агульнага знаёмага — тэолага Анджэя Тавянскага, вельмі папулярных у 1841 — 1842 гг.

Валенцій Ваньковіч правёў у Парыжы ўсяго восем месяцаў. Мастак быў ужо вельмі хворы, які мяркуецца — на сухоты. Сумнае супадзенне: на гэтую ж хваробу пакутаваў і Ф.Шапэн.

Ф.Шапэн і В.Ваньковіч былі пахаваны ў Парыжы. Сэрца Шапэна было вернута ў Польшчу, і цяпер захоўваецца ў адной з калон царквы Святога Крыжа ў Варшаве. Адам Міцкевіч паішоў з жыцця 26 лістапада 1855 у Канстанцінопалі, дзе заразіўся халерай. Цела яго было завезена і пахавана ў Парыжы, а ў 1890 г. перапахавана ў Вавельскім кафедральным саборы Кракава.

Вольга КАЛА АІЭЛЬЁ

2010-ы пройдзе для нас пад знакам 65-годдзя Вялікай Перамогі. Рыхтуючы гэты нумар, "К" звярнулася да ветэранаў, каб яны прыгадалі, як сустракалі навагоднія святы ў вайну, як вяталі пераможны 1945 год. Нашымі суразмоўцамі сталі саліст Нацыянальнай оперы, заслужаны артыст Беларусі Міхаіл ДРУЖЫНА і прафесар Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі, заслужаны дзеяч мастацтваў краніны Міхаіл СОЛАПАЎ.

Як гучыць акардэон?

— Ваенныя "навагоднія агенчыкі", — падзяліўся згадкамі Міхаіл СОЛАПАЎ, — звязаны для мяне не з самымі лепшымі ўспамінамі. У самым канцы 41-га, калі мне споўнілася 17, я захварэў на тыф, маці памерла, бацьку адпусцілі з арміі на пахаванне, і ён забраў мяне з сабой. У хуткім часе бацьку адправілі на фронт, а я застаўся ў вайсковым духавым аркестры. У канцы 43-га, калі скончыў Тамбоўскае кавалерыйскае вучылішча, мяне зноў на фронт не ўзялі: вагой не выйшаў. Пры росце 175 сантыметраў важыў усяго 44 кілаграмы, і мяне адправілі ў шпіталь у Казахстане. Я чамусьці для сябе вырашыў: калі "адкормліваюць", дык у мяне, мабыць, сухоты, і справы зусім дрэнныя. Так што настрой быў зусім не навагодні.

граць на "гармоніку" з такім цудоўным гучаннем. Нават употай рэцэпаву: запіраўся ў класе, дзе было піяніна, браў з сабой баян. Правай рукой граў на піяніна, "прывыкаючы" да акардэонных клавішаў, а левай расцягваў баян, націскаў на кнопкі. Так што здабыць трафейны акардэон, ды яшчэ новенькі, не распакаваны, — што можа быць лепей? Так і не адкрыўшы футарала, уручыў яго сябру. А той потым прыбгае ледзь не з кулакамі: "Як ты мог мяне так абразіць?!" Аказалася, там ляжаў... бюст Гітлера, ды з такога матэрыялу, што яго ні разбіць было немагчыма, ні з аўтамата расстраляць! Нават граната не ўзяла! Выйсце мы знайшлі: паталілі Гітлера ў вялізнай бруднай лужыне. Але мяне яшчэ доўга на дапросы цягалі: маўляў, займаўся прапагандай фашызму...

спеў нават ногі парцянкамі як след заматаць — так, ахінуў крыху, сунуў у боты ды хутчэй наперад: камандзір палка выклікае. І вось ідзём мы сустракаць тое папаўненне, а ў мяне парцянка разматалася — я кульгаць пачаў. Камандзір заўважыў, кажа: "Пераабудыся, потым нас дагоніш". І толькі яны наперад пайшлі — усіх выбухам забіла. Урачыстасць не адмянілі. Я граў на баяне і хаваў слёзы... А раницай атрымаў загад пахаваць хлопцаў з папаўнення: немцы той жа ноччу падпалілі іх фауст-патронамі. Жудаснае відовішча: многія нават маладзейшыя за мяне, зусім яшчэ хлапчукі, рукамі абгарэлымі трымаюцца за рычагі — нават з месца не паспелі зрушыцца, так усё раптоўна адбылося.

Міхаіл Солапаў. Ліпень 1944 г.

Міхаіл Дружына.

Калі літаўры б'юць дванаццаць...

Навагоднія агенчыкі Вялікай Перамогі

Па марозе з песнямі

— Калі быў малым, — распавёў Міхаіл ДРУЖЫНА, — нам ніякіх ёлак навагодніх у вёсцы не ставілі. Дарослыя святкавалі за сталом, а дзятву — на печ, каб не замінала. А 1944 год я сустракаў у лётным вучылішчы ў Чкалаўскай вобласці. Ніякіх святочных вакацый у нас, вядома, не было: курсанты ёсць курсанты. 31 снежня працягвалі звычайныя заняткі. Але ўвечары быў канцэрт мастацкай самадзейнасці: ладзілі гімнастычныя піраміды, чыталі вершы — у асноўным, патрыятычныя, — спявалі. Я, як звычайна, запяваў. Вёсці рэй такім чынам даводзілася і ў страі нават у 30-градусныя маразы: камандзір загадвае — я спяваю, астатнія павінны падхопіваць.

Настрой панаваў добры, жадалі адзін аднаму, каб вайна скончылася і ўсе вярнуліся дадому. Хацелася, вядома, паспець яшчэ і падзвіг здзейсніць, але было адчуванне небяспекі. Мы добра разумелі, якой цаной аплачаны нават тыя ваенныя подзвігі, дзе герой заставаўся жывы. Таму ў душы кожнага жыло жаданне як мага хутчэй перайсці да подзвігаў мірных, стваральных.

Пераможны 45-ы я сустракаў ужо на тэрыторыі Польшчы, у складзе Шостай паветранай арміі: вучыў палякаў кіраваць нашымі самалётамі. Яны, у сваю чаргу, навучылі нас ладзіць банкеты, так бы мовіць, па-еўрапейску: каб кілішак куляць, але ведаць меру, а галоўнае — каб самая простая ежа выглядала прыгожа, нават шыкоўна. Але ўсё роўна: тыя навагоднія святкаванні былі куды больш стрыманымі за "банкет", зладжаны палякамі пасля вызвалення ад фашыстаў Варшавы — 17 студзеня. Але і тады асаблівай эйфарыі не было: працягваліся бамбёжкі, на франтах ішлі баі. Застаўся жывы — і дзякуй Богу. Я потым у маці пытаўся, як яна сустракала 45-ы. Кажа: малілася, каб ты жывы застаўся. І не адно на Каляды, а штодзень: калі ішла спаць і калі прачыналася...

Ну, а з паспяваенных гадоў я ўсё часцей у навагоднія святы выступаў на канцэртах. Нават калі пасля ўрачыстасцей на банкет запрашалі, там усё роўна больш спяваць даводзілася, чым частавацца. Ды хіба гэта дрэнна? Для артыстаў святы — калі ты запатрабаваны, нават у 87 гадоў. Але ж вось удзельнічаў у оперным канцэрте 24 снежня — і ўсё хваляваўся: што, калі гэта не мяне, а маю старасць апладысмантамі вітаюць?..

Міхаіл Солапаў (у цэнтры) ля рэйхстага. Май 1945 г.

На фронт я трапіў у красавіку 1944-га — камандзірам узвода разведкі танкавага палка, і 1945-ы сустракаў у Польшчы: мы стаялі ў абароне на Вісла яшчэ са жніўня. Танкі схавалі ў лесе, пайшлі аглядаць мясцовасць. Выйшлі да нейкага маёнтка. У доме — нікога. У наваколлі — таксама. І ў адным з пакояў стаіць раяль. Як жа не скарыстацца такой нагодай? Сеў, зайграў. Як дайшоў да вальсаў Шапэна (а граў я іх, як і ўсё астатняе, па слыху), з падвала выйшлі гаспадары: "Нас пужалі, што вы будзеце ўсё знішчаць, а вы — Шапэна на памяць ведаеце...".

А другім разам тая любоў да музыкі мяне, наадварот, падвяла. У Лодзі, у нотнай краме, мы прыхапілі некалькі музычных інструментаў: у футаралах і без. Самы каштоўны футарал (па знешнім выглядзе — з нямецкім акардэонам) я падарыў свайму сябру. На той час акардэоны ў нас лічыліся за вялікую рэдкасць. На ўвесь Савецкі Саюз іх было да вайны ўсяго некалькі — пераважна ў джаз-аркестрах. Упершыню я ўбачыў гэты дзіўны інструмент у аркестры цырка: лепшым навучэнцам музычнага вучылішча далі бясплатныя білеты на прадстаўленне. Вядома, на гімнастаў ды клоунаў я не глядзеў: вацэй не адрываў ад музыканта, слухаўся ў кожную ноту. І пасля ўсё марыў навучыцца

Міхаіл Солапаў грае на акардэоне. Польшча, 1944 г.

"Я граў на баяне і хаваў слёзы..."

Перад Новым 1945 годам я двойчы ледзь не загінуў. Даслалі да нас папаўненне — выпускнікоў Харкаўскага танкавага вучылішча. Яны прыбылі ўначы, і мяне паднялі па трывозе, каб сустракаць іх урачыста, з музыкой. Я не па-

другім разам смерць мяне мінула акурат у калядную ноч, як вярталіся з пешай разведкі. Перайшлі Вісла, узялі "языка", усё нармальна, вяртаемся да сваіх. Вісла ў тых мясцінах шырокая — каля кіламетра. Лёд пакрыты снегам, мы — у белых маскіровачных халатах. Раз-пораз, як немцы ракеты пускаюць, падаем долу, каб нас не заўважылі. Нарэшце, наперадзе быццам дарога зарчарнела. Я першы да яе дабег, нагой ад радасці тупнуў — а тое была праталіна. Так бы і патануў, але сябры мяне не кінулі, хаця затрымлівацца было вельмі небяспечна. Рызыкуючы жыццём, адзін працягнуў аўтамат і падпоўз бліжэй, іншыя трымалі яго за ногі. Так і выцягнулі.

падлічваць такты, долі. У мяне ж з падлікамі заўсёды было "не вельмі". А тут адразу — адказнае выступленне, незнаёмы мне оперны фрагмент, дзе я павінен ажно 12 разоў запар грывнуць у талеркі. Вядома, хвалююся. Дырыжор супакойвае: "Я пакажу, дзе ўстапаць". Я і ўвогуле лічыць перастаў, гляжу адно на дырыжора. І толькі ён у мой бок павярнуўся — адразу за талеркі. Два разы паспеў "бумкнуць" — і хлопцы мяне разам з талеркамі літаральна змялі са сцэны. Аказваецца, дырыжор у той момант паказваў уступ трамбонам. Я спужаўся, што цяпер мяне ўвогуле з вучылішча выключыць, збег на рэчку, баяўся вяртацца. Ажно не: сама дырэктар знайшла для мяне такія неабходныя тады словы падтрымкі.

Міхаіл Дружына ў ролі Грэміна.

"Гісторыя з талеркамі"

Пад навагодні бой гадзінніка, калі ўсе дружна лічаць да 12-ці, на памяць звычайна прыходзіць яшчэ даваенная "гісторыя з талеркамі". У Курскім музычным вучылішчы я займаўся па класе домры (на баян не ўзялі, бо ў мяне не было свайго інструмента). Але граў ва ўсіх чатырох студэнцкіх аркестрах: на домры, на баяне, на духавых (калісьці займаўся ў духавым аркестры Дома піянераў) і на ўдарных. Мяне заўсёды прывабліваў сімфанічны аркестр, у вучылішчы я не прапускаў ніводнай яго рэпетыцыі: хаваўся, каб не заўважылі, і слухаў. Кіраўнік заўважыў: "Вам падабаецца? Дык ідзіце да нас". — "Але ж я не ўмею". — "Нічога, навучыцеся". І мяне ўзялі на літаўры. Здавалася б, што можа быць працей? "Бумкнуў" у патрэбны час — і адпачывай. Але ж каб вызначыць той "патрэбны час", неабходна сачыць па нотах,

...Цяперашні Новы год Міхаіл Солапаў сустракаў праз некалькі дзён пасля сваіх юбілейных урачыстасцей: яму споўнілася 85. Экзархат Беларускай Праваслаўнай Царквы ўзнагародзіў яго ордэнам Свяціцеля Кірылы Тураўскага I ступені. Гэты знак высокай веры і асветніцтва па праве далучыўся да ранейшага медаля Ф.Скарыны і шматлікіх ваенных узнагарод. Сярод іх — тры ордэны Айчыннай вайны I і II ступені, медалі "За вызваленне Варшавы", "За ўзяцце Берліна". Міхаіл Рыгоравіч — адзін з тых, хто пакінуў свой роспіс на сцяне рэйхстага. І — нястомны мірны дзеяч, стваральны талент якога прывёў да з'яўлення ў паспяваным Брэсце баянна-акардэоннага аркестра, аркестра народных інструментаў, гарадскога сімфанічнага аркестра, харавой настаўніцкай капэлы. А колькі спецыялістаў выйшла з класа М.Солапава за больш як 30-годдзе выкладання ў Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі! Да таго ж, Міхаіл Рыгоравіч не мінае ніводнай значнай музычнай падзеі, ён заўсёды сталічнай філармоніі — і з радасцю гатовы дзяліцца сваімі ўражанямі на старонках друку, у тым ліку ў "К".
Тое ж і Міхаіл Дружына, адзначаны ордэнамі Чырвонай Зоркі, Айчыннай вайны I ступені, медалямі "За баявыя заслугі", "За перамогу над Германіяй", двума польскімі "Крыжамі Заслугі" ды іншымі ўзнагародамі. Мала яму опернай сцэны — ён і ў камерных канцэртах удзельнічае, і ўжо шмат гадоў спявае ды саліруе ў хоры ветэранаў Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі. Мабыць, невыпадкова яго першай опернай партыяй стаў князь Грэмін у оперы П.Чайкоўскага "Яўгенія Анегін": "Любви все возрасты покорны...". У тым ліку — любові да жыцця, да людзей, да музыкі і стварэння.

Надзея БУНЦЭВІЧ

МУЗЕІ *

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ
МАСТАЦКІ МУЗЕЙ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск,
вул. Леніна, 20.
Тэл.: 227 45 62.

- Мастацтва Беларусі XII — XIX стст.
- Мастацтва Беларусі канца XIX — пач. XXI стст.
- Мастацтва Расіі XVIII — пачатку XX стст.
- Мастацтва краін Усходу XV — XX стст.
- Мастацтва краін Заходняй і Цэнтральнай Еўропы XVI — XX стст.
- Экспазіцыя жывапісу, скульптуры, графікі мастакоў 1940-х — 1980-х гг.
- Выстаўка "Слуцкія паясы".
- Выстаўка "3 першых калекцый Дзяржаўнай карціннай галерэі БССР".
- Выстаўка "Сімфонія фарбаў".
- "Дзмітрый Малаткоў. Маэстра эстампа".
- Выстаўка адной карціны: "Паля працоўна" П.Якулева.

Філіялы Нацыянальнага мастацкага музея РБ:

**МУЗЕЙ "ДОМ ВАНЬКОВІЧАЎ.
КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА
ПЕРШАЙ ПАЛОВЫ XIX ст."**

г. Мінск,
вул. Інтэрнацыянальная, 33а.
Тэл.: 227 87 96.

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстаўка "Евангельскія і біблейскія сюжеты ў італьянскай гравюры XVIII ст."

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"

г.п. Мір,
Карэліцкі р-н,
Гродзенская
вобл.
Тэл.: (8-01596) 2 30 35.

- Фотадакументальная выстаўка "Патрыятычнае служэнне Праваслаўнай Царквы".

**МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА
НАРОДНАГА МАСТАЦТВА
ў в. Раўбічы**

Спарткомплекс
"Раўбічы",
Мінскі р-н.
Тэл.: 507 44 68.

- Выстаўка "3 глыбін у будучыню".

**МУЗЕЙ
В.К. БЯЛЫНЦКАГА-БІРУЛІ
ў г. МАГІЛЁВЕ**

г. Магілёў,
вул. Ленінская, 37.
Тэл.: (8-0222) 22 48 87.

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстаўка "Славацкая сімфонія майстроў з Кавачыцы".

МУЗЕІ *
**НАЦЫЯНАЛЬНЫ
ГІСТАРЫЧНЫ МУЗЕЙ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск, пл. Парыжскай камуны, 1.
Тэл./факс: 334 11 56.

- 9 — "Сельскі гонар"

г. Мінск,
вул. К.Маркса, 12.
Тэл.: 227 43 22.

Экспазіцыі:

- "Мастацтва ў гарадской культуры XIX — пачатку XX стст."
- "Старажытная Беларусь".
- "Беларусь XVI — XVIII стст. у партрэтах і геральдыцы".
- "3 крыніц адвечнай прыгажосці".
- "Касцярызнае рамяство Беларусі ад першабытнасці да Сярэднявечча".

Выстаўкі:

- Калекцыя твораў Ю.Пэна са збору Віцебскага абласнога краязнаўчага музея.
- Выстаўка "Ты з"

ЯКУБА КОЛАСА

г. Мінск, вул. Акадэмічная, 5.
Тэл.: 294 91 96.

- Пастаянная літаратурна-мемарыяльная экспазіцыя "Якуб Колас. Жыццё і творчасць".
- Выстаўка "І паўтарыўся бацька ў сыне" (да 95-годдзя з дня нараджэння першага дырэктара музея Д.К. Міцкевіча).
- Тэатралізаваная экскурсія паводле казак Якуба Коласа.

**ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ
ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАЙ
ЛІТАРАТУРЫ**

г. Мінск, вул. М.Багдановіча, 15.
Тэл.: 334 72 61.

Выстаўкі:

- Выстаўка, прысвечаная

Тэл.: 226 03 98.

Экспазіцыі:

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстаўкі:
- Праект "Бітва за Беларусь. Верасень 1943 г. — ліпень 1944 г."
- Выстаўка "Все судьбы в единую сплели..." (Ваенная тэма ў творчасці Уладзіміра Высоцкага).
- Выстаўка "Музей і час".
- Акцыя-выстаўка "Былі ў мяне мядзведзі".
- Выстаўка карцін Алега Высоцкага "Сусвет: заслона падымаецца...".

ГОМЕЛЬСКІ ПАЛАЦАВА-ПАРКАВЫ АНСАМБЛЬ

г. Гомель,
пл. Леніна, 4.
Тэл.: (8-0232) 74 19 11.

■ Выстаўка жывапісу П.Лук'яненкі "Да ружовых аблокаў".

- "Выратаваныя каштоўнасці".
- "Старажытная гісторыя Гомельшчыны".

Экспазіцыі:

- "Культавыя прадметы".
- "Загадкавыя фантазіі мора" (грот палаца).
- Экспазіцыя, прысвечаная дзяржаўнаму дзеячу СССР А.Грамыку.
- "Чырвоная гасцеўня".
- "ART-елачка" (у рыцарскай зале).
- "Зала ўрачыстых прыёмаў".

Вежа палаца Румянцавых і Паскевічаў Гісторыка-мемарыяльная экспазіцыя "Уладальнікі Гомельскага маёнтка

**ГОМЕЛЬСКІ АБЛАСНЫ
МУЗЕЙ ВАЕННАЙ СЛАВЫ**

г. Гомель,
вул. Пушкіна, 5.
Тэл.: (8-0232) 77 60 60.

- Пастаянная ваенна-гістарычная экспазіцыя.
- Лакальная экспазіцыя ў санітарным вагоне; у партызанскай зямлянцы.
- "Музы не маўчалі".
- Пастаянная выстаўка ваеннай тэхнікі.
- На тэрыторыі музея працуе пнеуматычны цір.
- У выставачнай зале: выстаўка новых паступленняў з фондаў музея.

ГАЛЕРЭІ *

ПАЛАЦ МАСТАЦТВА

г. Мінск, вул. Казлова, 3.
Тэл./факс: 290 60 10.

- Выстаўка "Калядны фэст".
- Выстаўка мастакоў з Прыволжскай федэральнай акругі Расійскай Федэрацыі.

**МАСТАЦКАЯ ГАЛЕРЭЯ
"УНІВЕРСІТЭТ КУЛЬТУРЫ"**

г. Мінск,
Кастрычніцкая
плошча, 1
(Палац Рэспублікі).
Тэл.: 227 26 12.

- Выстаўка "Калядная зорка".

ГАЛЕРЭЯ ТЫЗЕНГАУЗА

г. Гродна,
пл. Тызенгауза, 4.
Тэл./факс: (8-0152) 72 27 57.

- Выстаўка беларускіх мастакоў.

**КАРШІННАЯ ГАЛЕРЭЯ
Г.ВАШЧАНКІ**

г. Гомель,
вул. Карповіча, 4.
Тэл.: (8-0232) 77 75 20.

Экспазіцыя:

- "Гаўрыла Харьганавіч Вашчанка".
- Выстаўка: "Сучасныя беларускія мастакі".

УВАГА!

Паважаныя чытачы!

ІДЗЕ ПАДПІСКА

на газету "Культура" індэксы: індывідуальная падпіска — 63875, ведамасная падпіска — 638752;

на часопіс "Мастацтва" індэксы: індывідуальная падпіска — 74958, ведамасная падпіска — 749582.

НА ЛЮТЫ І НАСТУПНЫЯ МЕСЯЦЫ 2010 ГОДА!

Заходняй, я з Усходняй нашай Беларусі".

- Фотавыстаўка "Помнікі Тарасу Шаўчэнку на радзіме і ў замежжы".

Дом-музей І з'езда РСДРП г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 31а.
Тэл.: 290 68 47.

- Пастаянная экспазіцыя "Гісторыя І з'езда РСДРП".
- Выстаўка "У аб'ектыве — случчана".

ДЗЯРЖАЎНЫ ЛІТАРАТУРНА-МЕМАРЫЯЛЬНЫ МУЗЕЙ

85-годдзю А.Савіцкага, "Дарогамі жыцця".

- "Спадарожнікі дзяцінства".
- Выстаўка, прысвечаная 85-годдзю В.Быкава.
- Выстаўка "Фарбы роднай зямлі".
- Выстаўка "Гарадскія фантазіі".

**БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ
МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ
АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ**

г. Мінск,
пр-т Незалежнасці, 25а.

Цэнтральная частка палаца Румянцавых і Паскевічаў

Выстаўкі:

- Юбілейная выстаўка "Скарбы гомельскага палаца".
- "Гістарычны касцюм XVI — XIX стст."
- "Паштовы дыліжанс" — сумесны праект з РУП "Белпошта".
- Выстаўка скульптара Д.Папова "Паўднёвы вечер".

Румянцавы і Паскевічы".

- "Гістарычная кніга XVIII — XX стст."
- "На скрыжаванні гандлёвых шляхоў".

Паўночнае крыло палаца

Выстаўкі:

- "Ад чыстага вытоку" (выстаўка Пятра Шалюты).
- "Свет звяроў Гомельшчыны".
- Працуе куток жывых экзатычных рэптылій.
- Зімовы сад
- Свет субтрапічных раслін і жывёл.

ТЭАТРЫ *

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ
АКАДЭМІЧНЫ
ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ
І БАЛЕТА
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск, пл. Парыжскай камуны, 1.
Тэл./факс: 334 11 56.

- 9 — "Сельскі гонар"

П.Чайкоўскага.

- 10 — "Лебядзінае возера"
- П.Чайкоўскага.
- 13 — Вялікі навагодні бал у Вялікім тэатры.
- 13 — "Мадам Батэрфляй"
- Дж.Пучыні.
- 15 — "Карміна Бурана. Кармэн-сюіта" К.Орфа.

**РЭСПУБЛІКАНСКІ
ТЭАТР
БЕЛАРУСКАЙ
ДРАМАТУРГІІ**

г. Мінск, вул. Крапоткіна, 44, Тэл./факс: 334 60 08.

- 9,10 — "Гісторыя

двух сабак" Я.Конева.

- 13 — "Хто пакахае мадам?" С.Шурпіна.
- 14 — "Дзёнік паэта" С.Кавалёва.
- 15 — "Вандрунікі ў Нью-Йорку" А.Паповай.

"ЛЯЛЬКА"

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2.
Тэл.: (8-0212) 36 32 50.

- 9 — "Дыптылівы слонік", Р.Кіплінга.
- 10 — "Сонейка і снежны чалавечкі" А.Весялова.
- 16 — "Жыў-быў Заяц", М.Шувалова.

